

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 6

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciškan. 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, četrtek 9. januarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujca 30 din.
POŠTNI ČERKOVNI RACUN: 11.408

Cena
din 1—

Bitka za obkoljeni Tobruk

Iz Kahire poročajo, da so angleške čete prešle v napad na 125 km od egiptске meje oddaljeno utrjeno italijansko mesto Tobruk in napovedujejo padec še ta teden — Tudi Italijani poročajo, da se Angleži bližajo Tobruku

ANGLEŠKA POROČILA

KAHIRA, 9. jan. Reuter. Vrhovno poveljstvo angleških čet na Bliznjem vzhodu poroča, da so angleške čete prešle v napad na obkoljeni Tobruk.

KAHIRA, 9. jan. Associated Press. Britanske mehanizirane puščavske čete so privleklye topove pred Tobruk. Tudi druge čete so mesto že popolnoma obkrožile. Priprave so že v stadiju začetka bombardiranja in ofenzive na mesto z zemlje, morja in zraka. Zunanje obrambe Tobruka so že doseglye angleške patrulje, prav tako tudi trdnjave na zahodu mesta. Britanski vojaški krogi zatrjujejo, da je usoda Tobruka zapечатena ter da mesta sploh ni mogoče več dolgo braniti. Columbijski radijski sistem je sicer dobil poročila, da misli maršal Graziani poslati oblegani trdnjavi pomoč iz Benghazija, vendar pa se splošno zatrjuje, da je padec Tobruka gotova stvar ter ga pričakujejo še ta teden.

INFORMACIJE UNITED PRESS

KAHIRA, 9. jan. United Press. Angle-

ški vojaški strokovnjak je izjavil dopisniku, da so angleške čete prepeliale veliko tankov, blindiranih avtomobilov, topov in čet pred Tobruk, ki je obkrožen, vendar je še vedno odprta ena pot za posadko, da se iz Tobruka umakne. Verjetno je to cesta ob obali. London pa javlja, da so že vse zveze med Tobrukom in Derno prekinjene. Žrtve angleških in avstralskih vojakov znašajo pred Bardijo manj kot 600, kar pomeni, da je padel en angleški vojak na 500 ujetih italijanskih. Nekateri menijo, da bo poteklo več dni, preden bo izvršen napad na Tobruk. Najprej je treba pripeljati vso težko artilerijo.

POLOŽAJ TOBRUŠKE LUKE

KAHIRA, 9. jan. Reuter. Ob priliki pričetka bojev za Tobruk izjavljajo na poimenem mestu, da je Tobruk eno izmed najboljših naravnih pristanišč v severni Afriki. To pristanišče tvori zaliv, ki leži v smeri od zahoda proti vzhodu in obsega površino 4000 kvadratnih jardov. To pristanišče je zaščiteno od vseh strani,

razen od vzhoda, da ga je mogoče uporabljati ob vsakem vremenu. Globina morja znaša v sami luki okoli 12 metrov, ob obali pa nekaj manj. Tobruk leži oddaljen v zračni črti od egiptsko-libijske meje približno 120 km. Mesto so osvojili Italijani v vojni s Turki leta 1911. Trdnjave okoli Tobruka so moderne defenzivne utrdbe, katere so Italijani v času sedanjih vojn še znatno okrepili. Iz mesta vodita dve dobri cesti, ena na vzhod v Bardijo, druga pa v El Aden, od koder gre dalje na Derno. Tobruk trpi zlasti zaradi pomanjkanja vode, ki jo morajo dovažati iz Derna.

BERGONZOLLI POBEGNI

BARDIJA, 9. jan. Associated Press. Generala Bergonzolija, branilca Bardije, ki je pobegnil iz obleganega mesta, še niso našli.

ITALIJANSKA POROČILA

RIM, 9. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sle-

deče uradno vojno poročilo iz Afrike: V Kirenaiki akcija patrol in topništva med Bardijo in Tobruk. Naša letala so torpedirala neki sovražnikov rušilec pri Sollumu. Patrole lovskih in bojnih letal so streljale s strojnimi in bombardirale sovražnikove mehanizirane oddelke. Sovražnikovo letalstvo je izvedlo številne polete nad raznimi kraji Kirenaike in nad mestom Tripolisem, kjer so 4 mrtvi in 25 ranjenih. Neko sovražnikovo letalo je bilo v borbi zbito od našega lovskega letala.

RIM, 9. jan. AP. Italijansko vrhovno poveljstvo javlja, da so Italijanska letala torpedirala neki angleški rušilec pred Sollumom. Rezultat še ni znan.

RIM, 9. jan. Associated Press. Rimski radio je objavil, da se močne enote angleške vojske bližajo Tobruku. Posvaril je Italijansko javnost pred »naivnim in neumnim gledanjem na to vojno, da je lahka. Z odporom in odločnostjo pa bomo vojno končno dobili!«

Terenske in vremenske težave v Albaniji

Boji med Grki in Italijani zavzemajo še vedno obliko pozicijskih spopadov — Italijani se utrjujejo na Mokri planini in pripravljajo na obrambo Va one — Večja aktivnost letalstva

ITALIJANSKO VOJNO POROČILO

RIM, 9. jan. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo o položaju v Albaniji včeraj sledeče poročilo: Na grškem bojišču: Delovanje lovskih letal, ki so povzročila sovražniku težke izgube in preprečila njegove napadalne poskuse na naše prednje postojanke. Angleška letala so večkrat bombardirala naše sanitarne oddelke, vendar pa žrtv ni bilo. Zbita so bila tri sovražnikova letala, ki so goreča padla na tla. Naše pomorske enote so z očitnim uspehom bombardirale kraje in ceste na sovražnikovi obali.

RIM, 9. jan. AP. Italijanske vojne ladje so obstreljevale grške pozicije na albanški obali z vidnim uspehom, javlja italijansko vrhovno poveljstvo.

GRŠKO URADNO POROČILO

ATENE, 9. jan. At. ag. Uradno poročilo glavnega generalnega štaba št. 74 javlja, da je bilo v teku včerajšnjega dne nekaj lokalnih operacij. Zajetih je bilo 300 Italijanov ter raznovrsten vojni material.

ŠTEVILO UJETNIKOV

ATENE, 9. jan. Reuter. Doslej je v Grčiji ujetih 14.000 italijanskih vojakov.

STRELJANJE V DOLINI SKUMBE

Z ALBANSKE MEJE, 9. jan. Reuter. Zaradi slabega vremena je bila aktivnost na severnem bojišču Albanije omejena le na delovanje patrulj. Samo v dolini Skumbe odmeva močno artilerijsko streljanje od zore do mraka. Letala so izvedla le izvidniške polete in bombardirala posamezne transportne kolone.

PRIPRAVE ZA OBRAMBO VALONE

ATENE, 9. jan. Associated Press. Britanski bombniki so po snežnem viharju bombardirali Elbasan. Italijani so evakuirali veliko civilnega prebivalstva iz Valone ter se pripravljajo na obrambo tega pristanišča.

UTRJEVANJE ITALIJANSKIH POLOŽAJEV

ATENE, 9. jan. United Press. Po vestih iz Albanije utrjujejo Italijani pozici-

cije na planini Mokra ter dovažajo težke topove, ki lahko streljajo 25 km daleč. Italijanska letala stalno napadajo grške kolone. Sedaj se je izvedelo, da je bil sektor Himara zavzet prej, preden so imeli Italijani čas, da vržejo obrambne naprave v zrak.

LETALSKI NAPADI

ATENE, 9. jan. At. ag. Grška letala so v teku včerajšnjega dne bila zelo aktivna in so bombardirala razne vojaške objekte sovražnika. Italijanski bombniki so napadli v noči na 8. jan. Solun. Materialna škoda je neznatna, ljudskih žrtv ni bilo. Sovražna letala so vrгла bombe tudi na neke vasi v okolici Arte brez škode za ljudi in material.

TEŽAVE TERENA IN VREMENA

CARIGRAD, 9. jan. ZPV. Operacije v Albaniji so v zadnjem času v zastoju, vendar ni mogoče trditi, da je na bojiščih mirno. Ponavljajo se neprenehoma manjši in večji pozicijski napadi in protinapadi, vendar brez večjih rezultatov. Vzrok za to je treba iskati v samem geografskem ozemlju, kjer se boji bijejo, še bolj pa v vremenskih razmerah. Vse te, celo v poletnem času težko prehodne gore, pokriva sedaj debel sneg in čisto divjajo veliki snežni viharji. Vojskovanje na takem terenu je silno težko tako za napadalca kakor za branitelja. Kljub temu ugotavljajo tuji opazovalci, da Grki stalno napredujejo, čeprav počasi, osvajajoč položaj za položajem.

Pomirjevanje javnosti v Bolgariji

CURIH, 9. jan. ZPV. Kakor poročajo iz Sofije, je sklical ministrski predsednik dr. Bogdan Filov po svoji vrnitvi z Dunaja sejo vlade v nekem gradiču v okolici Sofije, da poda poročilo o razgovorih z zastopnikom nemške vlade. Med javnostjo je nastalo v Bolgariji v zadnjem času zaradi alarmantnih vesti veliko razburjenje, ki je prisililo vlado, da bo izdala posebno pomirjevalno poročilo in sklicala v vseh

večjih krajih javna zborovanja. Na poučenem mestu zatrjujejo, da se Bolgarija ne bo vsaj zaenkrat spuščala v nobene pustolovščine, ker ji tega ne dovoljuje ne notranji ne zunanji položaj.

SOFIJA, 9. jan. Reuter. V različnih mestih bodo v nedeljo shodi ministrov ter vladnih poslancev. Dovajajo se v zvezo z vrnitvijo Filova.

Anglija dovolila Franciji živila

WASHINGTON, 9. jan. AP. Britanska vlada je na Rooseveltovo prošnjo dovolila, da se pošlje preko ameriškega Rdečega križa v nezasedeno Francijo kondenzirano mleko in obleka za otroke. Prva ladja bo odšla iz Amerike koncem meseca. Razdelitev bo nadziral Rdeči križ USA.

AMSTERDAM, 9. jan. DNB. V Londonu je bilo uradno sporočeno, da je angleška vlada odobrila uvoz kondenziranega mleka in podobnih produktov po ameriškem Rdečem križu v zasedene kraje Francije. Mleko je namenjeno samo deci in se bo razdeljevalo pod direktno

kontrolno ameriškega RK. Ta koncesija pa ne pomeni kakršno koli izpremembo blokadnega postopanja proti zasedeni Franciji, pravijo v Londonu.

ZENEVA, 9. jan. DNB. Statistični letopis, ki ga je izdalo francosko glavno tajništvo za informacije, ugotavlja, da se na vsej obali, od Dunkerquea do Biaritza, ne more ničesar uvažati. Angleška blokada je temu kriva. Luke Sredozemskega morja prejmejo nekaj blaga, kar je pa premalo za potrebe Francije. Letopis prinaša podrobne statistične podatke o prejšnjem in sedanjem uvozu ter zaključuje, da Francija ni bila nikoli povsem navezana

na sam uvoz od zunaj, zato tudi zdaj ne bo lačna. Francozi se lahko pritožujejo, da nimajo dovolj hrane, vse to je pa zato, ker so odrezani od svojih kolonij po angleški blokadi.

VICHY, 9. jan. Reuter. Francoska vlada je sklenila drastične ukrepe, da reši pariško prebivalstvo pred lakoto in mrazom. Izdala je posebna določila za prevoz hrane in ogreva v Pariz.

Nemške čete v Italiji

CURIH, 9. jan. ZPV. Nemški listi priznavajo sedaj prvič, da se mude v Italiji že nemške čete, ki naj sodelujejo pri bojih v Sredozemlju, kjer je treba zlomiti dominirajočo moč Velike Britanije. Kakor govore švicarske zasebne informacije, so odhajale nemške čete v Italijo že od sredine decembra dalje in sicer po vseh treh železnicah, ki vežejo Nemčijo z Italijo. Te čete so še vedno v Italiji. Kje bodo uporabljene, še ni mogoče napovedovati.

Stalin poklical Crippsa

NEW YORK, 9. jan. ZPV. Ameriški listi z velikim zanimanjem komentirajo vest National Broadcasting Systema, da je po sestanku sovjetskega veleposlanika Majskega z angleškim zunanjim ministrom Edenom poklical Stalin k sebi angleškega veleposlanika v Moskvi sira Strafforda Crippsa.

TRI AMERIŠKE MORNARICE

WASHINGTON, 9. jan. AP. Ameriška mornarica je razdeljena na 3 flote: atlantsko, pacifiško in azijsko. Mornarica dobi 42.000 novih mornarjev.

NEW YORK, 9. jan. Stefani. Vojna mornarica USA bo razdeljena na tri sekcije: atlantsko, tihomorsko in daljnovzhodno. Mimo tega bodo uvedli v vojski posebne oddelke za kemično vojno.

USA DOBE PADALCE

WASHINGTON, 9. jan. Stefani. Ameriška vojska pripravlja oddelek padalcev, ki bo štel 4000 mož.

REŠENI ANGLEŠKI MORNARJI

LIZBONA, 9. jan. Havas. Blizu Cap Verda se je izkrcalo 23 potnikov in članov posadke angleške ladje, ki jo je potopila neka italijanska podmornica. Prepeljali so jih v neko pristanišče portugalške Afrike.

Tretja noč brez napada na London

Nemška poročila govore samo o manjših letalskih napadih — Napadi na Anglijo po dnevu Angleški letalski napadi — Potopljena angleška podmornica

VCERAJSNJE NEMSKO POROČILO

BERLIN, 9. jan. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: O priliki nekega sunka proti vzhodni obali Anglije, je neki naš čoln ob ustju Temze napadel sovražen konvoj, ki ga je spremljala večja skupina rušilcev, ter potopil eno 2500tonsko trgovinsko ladjo. Naša letala so tudi včeraj kljub neugodnemu vremenu znova napadla London. Manjše skupine bombnikov so ves dan učinkovito bombardirale angleško glavno mesto. Odvrgle so nanj večje število zažigalnih in eksplozivnih bomb. Nadalje so posamezna letala uspešno napadala letališča, železniške naprave in

važne vojaške ter industrijske naprave v južni in srednji Angliji. Pri tem so na več letališčih s svojim orožjem v nizkih poletih obstreljevala številna sovražna letala. Hudo je bila poškodovana neka kemijska tovarna. Neki bombnik, ki je bil na izvidniškem poletu, je na srednjem Severnem morju severno od Greath Yarmoutha napadel flotiljo angleških iskalcev min. Več bomb je zadelo neki brzi čoln. Ladja je pričela goreti in se potapljati. V letalskem spopadu nad Doverjem je bilo sestreljeno eno sovražno letalo.

DRZEN NAPAD LETALA

BERLIN, 9. jan. DNB. Neko nemško letalo je izvršilo včeraj smel podvig. V str-

men padu je bombardiralo neko tovarno za motorje blizu Coventryja. Tovarna je bila zaščitena z barážnimi baloni in močno protiletalsko artilerijo. Nemško letalo se je kljub vsemu prebilo skozi in vrglo na tovarno nekaj bomb. Poslojpe tovarne je poškodovano. En član nemške posadke je bil ranjen, letalo je bilo poškodovano, vendar se je vrnilo v svojo bazo.

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA

LONDON, 9. jan. Reuter. Že tretja noč je bila nad Londonom popolnoma mirna. Včeraj je podnevi prišlo le nekaj nemških letal nad Anglijo. Pri zadnjih napadih je bila poškodovana westminstrska katedrala, mestna hiša in Temple.

LONDON, 9. jan. Reuter. V noči od srede na četrtek ni bilo dogodkov. Angleška letala so bombardirala ponoči pomorske baze v severozahodni Nemčiji.

ANGLEŠKI LETALSKI NAPADI

LONDON, 9. jan. Reuter. Nocoj so angleška letala napadla pomorska oporišča v severozahodni Nemčiji. Neki britanski narednik-pilot, ki ima eno samo roko, je sestrelil v Sredozemlju štiri italijanske bombnike.

POTOPLJENA PODMORNICA

LONDON, 9. jan. Reuter. Admiraliteta javlja, da se podmornica »Regulus« že dolgo ni javila in da se smatra zato za izgubljenjo.

LONDON, 9. an. Reuter. Admiraliteta javlja, da je podmornica »Regulus« izgubljena. Na krovu je imela 50 častnikov in mornarjev. Od začetka vojne je to 22. angleška podmornica, ki je izgubljena.

Ogromni izdatki USA za oborožitev

Novi državni preračun, ki ga je Roosevelt predložil kongresu, določa od 17 milijard in pol dolarjev skoraj 12 milijard za vojne namene

WASHINGTON, 9. jan. AP. Roosevelt je predložil kongresu ameriški preračun v višini 17 milijard in 485 milijonov dolarjev. Je to največji preračun USA v mirnem času. Za finančno leto, ki se bo začelo s 1. junijem, je predložil za 10.811.324.000 dolarjev izdatkov za vojaške svrhe. Ta številka pa se bo še povečala, ker bodo USA posojale Angliji vojni material. Letošnji preračun je znašal 13.202.370.970 dolarjev, a od tega je bilo 6.463.923.000 namenjenih za državno obrambo. Za javna dela bo šlo v novem preračunu 502 milijona dolarjev, čez 1 milijarda za pomoč kmetijstvu in prav

toliko za pomoč delavstvu. Roosevelt je izjavil, da pričakuje, da bodo ameriški dohodki znašali 8.275.435.000 dolarjev, torej bo znašal deficit 9.210.093.049 dolarjev. V juniju 1942. bo zrasla zadolženost od 45 milijard dolarjev na 58 milijard.

WASHINGTON, 9. jan. AP. Senator Barkley je označil Rooseveltov preračun v višini 17.485.000.000 dolarjev kot »minimum, kar moramo storiti za našo obrambo«. Senator Connally je dejal, da je za nove dajatve, pa čeprav »bo moraj sleči srajco«. Senator Starnes verjame, da bo narod z veseljem plačal izdatke za svojo narodno obrambo.

WASHINGTON, 9. jan. AP. Roosevelt je zahteval od kongresa odobritev 33.500.000 dolarjev za zgraditev 250 letališč, ki jih je sklenil graditi že prejšnji kongres.

WASHINGTON, 9. jan. DNB. Predsednik predstavniškega doma je po razgovoru z zunanjim ministrom Hullom in finančnim ministrom Morgenthauom izjavil, da je v izdelovanju načrta za pomoč Veliki Britaniji že storjen korak dalje. Vse zakonodajne okoliščine, ki bodo potrebne, bosta verjetno oba doma istočasno sprejela.

Leachyjeva zagotovila Franciji

VICHY, 9. jan. AP. Prihod ameriškega veleposlanika admirala Leahya se smatra kot največji dogodek v Franciji. Politični krogi pravijo, da je bila francoska politika od premirja naprej na osnovi mišljenja, da bo Nemčija dobila vojno ter

da mora Francija skleniti mir z novo Evropo. Admiral Leahy pa je prinesel v Vichy drugačne poglede ter še večja zagotovila, kakor jih je Roosevelt javno povedal.

Strankarske homatije v Argentini

BUENOS AIRES, 9. jan. DNB. Zaradi nekaterih rezultatov pri zadnjih volitvah v provinci Santa Fe so se odnošaji med vladnimi strankami poostri. Radikalne struje zahtevajo pojasnila o poteku, kakor pravijo, nepravilno zaključenih volitev. Notranji minister je obljubil, da bo dovolil debato o tem v parlamentu, toda

le pod pogojem, da bodo ostali govorniki v zmernih mejah in ne bodo napenjali strun sovražstva še dalje. V argentinski javnosti krožijo vesti, da bo predsednik republike Ortis zaradi političnih napetosti odstopil. Pred vladnim poslopjem so močno pojačali stražo, povečana je tudi osebna straža Ortisa.

Karambol dveh municijskih vlakov

BUDIMPEŠTA, 9. jan. Associated Press. Nemški vlak, ki je prevažal municijo iz Nemčije v Romunijo, se je zaletel v neki drugi vlak. Nastala je strahovita eksplozija. Proga je bila razrušena na tako razdaljo, da bo treba več tednov za popravilo.

VARNOSTNI UKREPI NA IRSKEM

STOCKHOLM, 9. jan. DNB. Od 1. februarja dalje bodo po vsej Irski izginili znaki in imena krajev ob cestah. Vlada je prepovedala postavitev kakršnih koli znakov, iz katerih bi bilo mogoče izvedeti lego kraja in zvezo s sosednjimi mesti.

USTAVLJEN PROMET.

CARIGRAD, 9. jan. DNB. Zaradi večjih del na železniški progi je ves promet med Carigradom in Bolgarijo že nekaj dni ustavljen.

NESPORAZUM V SIRIJI

LONDON, 9. jan. Reuter. Delo italijansko-francoske komisije v Siriji zastaja zaradi nove situacije v Sredozemlju. Izgleda, da ne bo prišlo do nobenega sporazuma.

BUKAREŠKA OPERA

BUKAREŠTA, 9. jan. Bukareška opera, ki je ob potresu v novembru mnogo trpela, tako da je morala predstave ukiniti, je začela znova delovati. Prva predstava bo koncem januarja.

FORD BO GRADIL LETALA ZA ANGLIJO

SANDIGOS, Kalifornija, 9. jan. Reuter. Fordove tovarne in konsolidirane letalske tovarne bodo začele izdelovati velike bombnike za Anglijo. Edell Ford je izjavil, da bo postavil vse svoje michiganske tovarne avtomobilov na razpolago za gradbo letal.

DOBAVE AMERIŠKIH LETAL PO ZRAKU

NEW YORK, 9. jan. Reuter. Britanski predstavnik Ogen pri tovarnah za letala Lockheed, ki je pravkar prispel iz Anglije, je izjavil, da letijo ameriška vojna letala stalno čez Ocean v Anglijo ter prihajajo 100% srečno »čez lužo«. Predstavnik je dejal, da bi ameriška letala tudi lahko ušla, če bi jih nemška napadla, ker so hitrejša.

KONCERT ZA ZIMSKO POMOČ

BUKAREŠTA, 9. jan. DNB. Združenje tujega tiska je priredilo v svojih klubskih prostorih koncert romunske glasbe v korist zimske pomoči legionarskega gibanja. Navzoči so bili tudi člani vlade in diplomatskega zbora.

PRED DNEVOM LENINOVE SMRTI

MOSKVA, 9. jan. Tass. V Moskvi in po vsej Sovjetski zvezi se pripravljajo za svečanosti ob 17. obletnici smrti Lenina 21. t. m. Organizirana so mnoga predavanja in razstave, posvečene življenju in delovanju Lenina.

TURŠKA PLOVBA PO SREDOZEMLJU
CARIGRAD, 9. jan. DNB. V dobro obveščenih turških krogi smatrajo, da bodo turške ladje dobile dovoljenje za plovbo v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

NOVI VPOKLICI V ITALIJI

RIM, 9. jan. United Press. Italijanska vlada je poklicala pod orožje četrt milijona mladeničev v starosti 19 let. Virginio Gayda piše v »Giornale d'Italia«, da je v Bardiji padlo ali bilo ranjenih okoli 1000 vojakov. »Padec trdnjave pa je samo še utrdil italijansko odločnost, da se vzdrži do končne zmage!« Vrhovno poveljstvo javlja, da so italijanske čete v Albaniji zadale težke udarce grškim četam.

ITALIJANSKI VOJNI IZDATKI

RIM, 9. jan. Associated Press. Rimski radio je objavil, da se računajo italijanski vojaški izdatki v tej vojni vsak teden na višino 10 milijonov angleških funtov sterlingov.

OBSODBE V SIRIJI

BEJRUT, 9. jan. DNB. V zvezi z umorom dr. Sahbenderja so bili pred sodiščem obsojeni nadaljnji trije sokrivci na 15 let težke ječe in 20 let izgnanstva iz države. Plačati bodo morali tudi vse stroške za proces, blizu 50.000 sirijskih funtov. Sirijski nacionalistični vodja Ardam je bil takoj izpuščen na svobodo, z njim tudi dva druga obtoženca.

RAZLIČNE GOVORICE

LONDON, 9. jan. Reuter. Oslski radio, ki je pod nemško kontrolo, je objavil, da bodo v kratkem izpremembe v francoski vladi ter da bo imenovan Georges Bonnet za ministra. Nemški radio objavlja vest stockholmskih »Dagens Nyheter«, po kateri se pripravlja Anglija v prihodnjih dneh, da zasede iz Ulstra Irsko. Nemški radio je sporočil, da bo nemška reakcija na kršitev irske nevtralnosti prav takšna, kakor je bila na Norveškem.

PREPREČEN PREVRAČ V PARAGVAJU

ASUNCION, Paragvaj, 9. jan. United Press. Paragvajski notranji minister polkovnik Damaso Sosa Valdeg je izdal poročilo, v katerem je rečeno, da je upokojeni polkovnik Frederico Schmidt poizkusil izvesti revolucijo in pohod na Asuncion. Upor pa je bil v kali zaduščen. V državi je mir.

Moten položaj v Romuniji

BUDIMPEŠTA, 9. jan. United Press. Iz Romunije prihajajo vesti o vedno večjih neredih. General Ion Antonescu je zapri večje število članov Železne garde. Upokojil je tudi večje število armadnih generalov. Telefonske zveze med Romunijo in Madžarsko so že tri dni prekinjene.

RACIONIRANJE MESA V ANGLIJI

LONDON, 9. jan. AP. Meso je bilo spet racionirano v Angliji. Javnosti je vlada sporočila, da se mora odločiti ali za meso ali pa za zmago. Zaradi dovoza vojnega materiala v Anglijo je padel uvoz življenjskih potrebščin.

AMSTERDAM, 9. jan. DNB. Angleški minister za prehrano je sinoči sporočil nove ukrepe v racionalizaciji živeža. Tedensko racioniranje mesa bo znašalo pol drug šiling na osebo. Gostilne in restavracije bodo predvsem morale reducirati serviranje jaja in sira. Ti ukrepi so v zvezi s tem, da je velik del ladijske tonaže obremenjen s transporti na Bližnji vzhod.

HOPKINS NA PORTUGALSKEM

LIZBONA, 9. jan. Havas. Posebni odposlanec Roosevelta, bivši minister Hopkins, je zaradi slabega vremena odložil svoj odhod z letalom v London.

NOVA BRAZILSKA POSLANIKA

RIO DE JANEIRO, 9. jan. DNB. Novi brazilski poslanik v Kanadi je predsednik narodno gospodarskega odbora Alberto, v Vichyju pa Neves da Fontura.

CIGANSKA TRAGEDIJA

NAPOLI, 9. jan. Stefani. Pod neko skalo ob obali blizu Napolija je spalo 14 ciganov. Nanje se je zrušila skala in jih pokopala pod seboj. Gasilci so rešili izpod kamenja le razmrvarjena trupla.

NOTRANJE RAZPRTIJE V ČILU

SANTIAGO DE CHILE, 9. jan. V čilenski narodni fronti je prišlo do odkritega preloma. Odbor narodne fronte je namreč zahteval izključitev komunistov iz bloka levičarskih strank. Uprava socialistične stranke je sklenila, da se umakne iz narodne fronte, ki da je nasršena s komunističnimi idejami. Pozvala je ostale socialistične stranke, naj pristopijo k ustanovitvi novega bloka. Socialistični ministri bodo ostali še dalje v vladi.

HUDA NESREČA NA GLAVNEM KOLODVORU

Maribor, 9. januarja
Danes je okoli 11. na glavnem kolodvoru premikalna lokomotiva povzela 22 letnega delavca progovne sekcije Ferdinand Vrečka ter mu odrezala nogo in nevarno ranila glavo. Nevestnega so odpeljali v bolnišnico. Nezvestenec je čistil kretnice, pa ni videl, da se mu od zadaj bliža lokomotiva, kar je bilo zanj usodno.

Mariborska napoved: Oblačno in megleno vreme. Ponekod bo še snežilo. Obeta se izboljšanje vremena. Včeraj je bila maksimalna temperatura -2, danes minimalna -4,6, opoldne -4.

Borza, Curih, 9. januarja. Devize: Beograd 10, Pariz 8.80, London 16.1250, Newyork 4.31, Milan 21.75, Berlin 172.50, Sofija 4.25, Budimpešta 85, Bukarešta 2.15.

Libija, prag k italijanskemu imperiju v Afriki

Ka šna e Cirenaika, k'er se bičejo usodni bo'i za prevlado na črni celini

Padeč Bardije je sprožil zanimanje sveta za oni del severne Afrike, ki ga je veliki fašistični svet oktobra 1938 priključil materni zemlji Italiji in mu dal svojo ustavo. Libija je postala tako italijanska provinca. Meri 1.773.952 km² zemlje, od katere je pa le ozek pas ob obali, najgloblje v zaledju Tripolisa, primeren za setev in obdelan. Na tem velikem prostoru puščavskega peska biva nekaj nad 850.000 duš, med temi blizu 68.000 belcev (3092 žensk). Niti štiri desetine človeka ne pride na 1 km² daleč na okrog puščobne zemlje, ki jo tu pa tam pretrgajo redke oaze, med njimi največja Kufra na jugu.

Libija se deli v pet glavnih provinc:

Benghazi	116.899
Derna	56.406
Misurata	218.611
Tripolis	398.250
Južni vojaški okraj	49.358

Večina prebivalcev so muslimanski Arabci in Berberi, 27.000 je med njimi Židov. Pravih nomadov je še 33.000, polnomadov 89 tisoč. Največje libijsko mesto Tripolis je štelo 1937 nekaj nad 96.000 duš. Z enakim številom prebivalcev, 45.000, se ponasata Benghazi in Misurata. Homs ima 31.000, Mursuk 7000, Derna 10.000, Giat 4000. Merj in Basce 3680, Cyrene 2000, Tobruk 1600 duš. Ostali kraji so manjši. Železnice je v Libiji 437 km, deželni cest 13.350 km. Iz Tobruka na Derno, Cyrene, Benghazi in Rim je vodila prej redna zračna letalska zveza. Kolonizacijski napori, predvsem maršala Balba, so dosegli, da je Libija pridelala 1937 175.000 metrskih stotov pšenice, 380.000 metrskih stotov ječmena, 3000 metrskih stotov krompirja, mnogo krme in nekaj zelenjave.

Vzhodni del Libije, Cirenajka, sestoji iz visoke planote Barke in Marmarike, ki se polagoma spušča ob obali k Sollumu. Južno od tod je manj znana Libijska puščava, kjer le redke karavanske poti vežejo oaze Kufro in druge s pristanišči. V Cirenajki ni gorskih vencev, obe veliki vzpetini tik ob obali, Džebel el Ahdar (Zelena gora) s 853 m visokim Gass Frezza na severovzhodu ter Džebel el Akaba 400 do 500 m visok v Marmariki imata obliko nizne visoke planote brez gub, medtem ko se spuščata obe proti severu v strmi, po erozijskih dolinah razrezanih pobočjih, prehajata proti jugu polagoma v slano puščavo, kateri se še južneje priključijo Libijska kamnita puščava. Površje spominja marsikje na naš kras z rdečkasto prstjo.

Nad 728 km dolga obala Cirenajke je, kljub

NAUK IZ LANSKEGA LETA.

Način, po katerem je bil sklenjen sporazum, se naravno, ne more več menjati. Toda način, po katerem se vodi notranja politika in v katerem je danes poglavitni vzrok nezadovoljstva Srbov, se lahko menja. Kakor je bilo nujno, da so se odstranili vzroki hrvatskega nezadovoljstva, prav tako je zdaj nujno, da odstranimo vzroke srbskega nezadovoljstva. To slednje bi bilo tem lažje, ker je osnova srbskega nezadovoljstva mnogo manj težka od hrvatske. (Lj. Radovanović v beograjskem »Napredu«.)

Kultura

Razgovor avtor'a z režiser'em

(K nocojšnji premieri Kozakove »Lepe Vide«)

Nekaj misli ob mariborski vzporeditvi »Lepe Vide«. Jasno je, da moram biti v teh stvareh skozi in skozi osebne, kakor pač sam gledam celoto in posameznosti. V tem smislu nekaj kratkih pripomb:

Najprej čisto z zunanje strani. Dejanje se dogaja približno pet let po vojni, v času, ki je za razvoj našega meščanstva pomemben in značilen. Takrat se je jel predvojni malomeščanski koncept življenja širiti v bolj in bolj meščanskega. V napol patriarhalne odnose do življenja vdirajo novi nazori in novi razgledi. Hkrati z njimi nastajajo tudi novi ljudje.

To je ozadje, na katerem se rišejo važnejši liki in ves konflikt. Ta se oslanja na narodno pesem in, naj podčrtam, samo na narodno pesem. Lepa Vida — žena, ki gre za svojim snom o sreči, ki išče torej v zadnjem jedru smisla svojega življenja. Simbol hrepenenja in vendar družbeno in časovno opredeljena, torej realna. Žena, ki skuša v problematiki razvoja razrešiti vozel svoje osebnosti. Kot človeški lik pa je sicer član svoje družbe, ki pa direktno, kot človek, ni prizadeta od nje. Sredi svojega okolja v tihiem ranjenosti, po prebujenju srečna, otrok v deliriju, ki prvič ljubi, po prelomu pa zrušena do kraja, Vida, ki ji je padla »zlata kupca« na dno morja; Vida na drugem bregu, od koder ni nobene poti nazaj.

Predstavniki osredja in časa, v katerem se izvija Vidina usoda, so: njen mož Mihael Grant (43 let) in njegova po polni brata Tomo (32 let) in Andrej (22 let).

Mihael je mož dejanja, slepa, naravna sila, družbeno človek, čigar podjetnost se je vsa predala povojnemu gospodarskemu razmahu. V svojem naravnem nagonu po ženi in domu pa nima poslušna za srce svoje žene. Ostane mu tuja. Korak, ki je združil oba, je bil račun in hkrati posledica patriarhalnih pojmov o zakonu, zato tudi prvotni zametek konflikta.

Tomo, po poklicu arhitekt, je svetovljan,

nekaterim zalivom, neprimerna za pristajanje ladij. Tobruk ima še najboljšo luko, v Benghasiju so zgradili Italijani večje pomole.

Tripolis so zasedli Italijani že 1912, Cirenajko pa na kraju 1918. Pokrajina je bila prej turška provinca Mohamed II. je postavil Benghasi za glavno mesto. Nad Derno so se za Mohameda as Senusija naselila bojovita plemena, ki so se pozneje umaknila v notranjost puščave. Z njimi so imeli tako Italijani kakor Angličani mnogo opravka.

Med obalo in Kufro leži pomembna oaza Garabuh, ki so jo Angličani tudi napadli. Svoječas je imela ta oaza v arabskem svetu zelo velik pomen. Tu je ustanovil Mohamed Ibn Ali As-Senusi sekto senusijcev. Tu je bil tudi pokopan. Sedež sekte so pozneje prestavili v Kairo. Z egiptsko bazo Sivo veže Garabuh dobro, 133 km dolga avtomobilska cesta.

Zanimivo za libijske ceste je, da teko skoro vse v smeri od severa na jug in obratno. Ob obali vodi le ena sama cesta.

Mladina v Siriji za de Gaullea

Radio postaja v Ankari poroča, da so najnovejši dogodki v Libiji navdušili prebivalstvo Sirije. Čeprav so predvidene zelo stroge kazni, prehajajo mladeniči preko meje v Palestino in se pridružujejo četam svobodnih Francozov pod vodstvom de Gaullea. Iz istega vira se tudi poroča, da »se po Siriji in ostalih arabskih deželah govori o pogajanjih med

predstavniki Arabcev in Velike Britanije. Cilj teh posvetovanj je načrt, da bi se združile vse arabske dežele v federacijo pod vodstvom Anglije. Sirijski tisk naglašja, da se zbirajo Arabci okrog svojih vodij, ki so prijatelji Velike Britanije. V Siriji vlada optimizem. Italijanska komisija za premirje je reducirana na šest članov.

Italijani o oboroženi sili Anglije

»Giornale d'Italia« piše o ofenzivnih pripravah Nemčije od Severnega morja do Biskajskega zaliva proti Veliki Britaniji. »Nemčija uničuje zdaj z letali velike industrijske centre Anglije, da onemogoči dovoz surovin za vojno na otok. To je prva faza vojne proti Angliji. Najprej je treba čimbolj izmučiti močno trdnjavo, preden sledi napad nanjo.

Anglija ima na otoku blizu 50 divizij, 1 in pol milijona mož, med njimi je precej Kanadčanov in zavezniških čet. Mimo tega imajo Briti poseben zbor 500.000 mož proti padalcem. Rezerve nimajo vojaške izvežbanosti. Kljub temu da je velik del angleških sil v Afriki, je pogrešno

misliti, da sile osi ne bodo imele pred seboj hrabrih vojakov. Angleško letalstvo se kljub občutljivim izgubam pojačava, čeprav ne v razmerju z nemškim. Dve tretjini angleških vojnih ladij sta v Sredozemlju, le ena tretjina vojne mornarice brani otok.

Pošiljanje tisoče tankov in ostalih motoriziranih enot v Afriko slabi matico. Obala, predvsem invazijske točke so dobro zavarovane. Južno in vzhodno Anglijo brani Churchillova črta, vrsta raznih utrd, artilerijskih in velikih strojniških gnezd. Ta obalni pas gre do 30 km globoko. V notranjosti so skladišča za vojni material, ljudske rezerve in protiletalska obramba.

„Piccolo“: Počaka'te, in videli boste!

Tržaški »Piccolo« piše, da »epizoda, ki je začela v Sidi el Barraniju in se končala v Bardiji, ne bo vplivala na razvoj vojaškega položaja«. List ne zanika, da so Angličani dosegli gotove uspehe, pravi pa, da »ti uspehi ne bodo izmenjali položaja vojne. Italijani so nasprotno z obrambo Bardije dokazali svetlo, kako visok je duh italijanskega vojaka. Italijani so dosegli moralni uspeh, ker je tako maršalu Grazianiju omogočeno, da zaščiti mesta zahodno od Bardije. Tu je koncentriral močne sile za obrambo črte, ki bo mnogo sigurnejša, kakor je

bila ona, za katero so se tri tedne italijanski vojaki hrabro branili. Angličani naj ne pozabijo, da so 1914, ko so Nemci okupirali vso Belgijo in bližje pred Parizom, zavezniški vzkl'knili: »Počakajte, in videli boste!« In imeli so prav, kajti, čeprav so dosegli Nemci tolikšne uspehe, so nazadnje le zmagali Angličani. Italija je s podvojenimi, potrjenimi silami in s pomočjo nemških mehaniziranih sil pripravljena na zaključno ofenzivo. »Počakajte, in videli boste!« mora biti tudi naša deviza.

Ijaka Niewiarowicza »Ljubim te«. Delo je brez višjih duhovnih vrednot in celo duhovnih utrinkov je sorazmerno malo, napisano je pa odrsko tako dovršeno in učinkovito, da prav nič ne pogrešamo večjega števila nastopajočih in nam popolnoma zadostujeta dva. Mimo tega je tudi zamisel celotnega poteka precej originalna: Mlad Američan ugrabi mlado dekle in jo pripelje v samotno vilo, da bi jo »privadil nase« in vzbudil v njej ljubezen. Položaji, ki nastajajo iz te zamisli, nudijo dovolj dramatike, ki se konča — kako naj bi se komedija tudi drugače? — z zaroko.

Delo je zrežiral g. Ferdo Delak čisto realistično in posrečeno, našel pa je v g. Dragmanovi in g. Grkoviču tudi dva igralca, ki sta sposobna dati mladi Evi in Američanu Percyju vse tisto, kar na odru prepričuje in ustvarja videz umetniške resničnosti. Ze dejstvo samo, da nastopata v vseh treh dejanjih neprestano isti dve osebi, stavi na igralca težke zahteve. Mimo tega je vloga Percyja otežena s tem, da mora ves čas govoriti »amerikansko« hrvaščino. G. Grković se nam je predstavil kot igralec izrednih kvalit in bi težko našli drugega, ki bi iz te vloge mogel izvelci to, kar je on. Njegova igra je bila tako do podrobnosti izdelana, da smo celo čutili, kdaj je v igri moral igrati (simulirati) in kdaj je igral resnico. Ga. Dragmanova je ponekod morda zaostajala za svojim partnerjem, vendar zasluži celotno vse naše priznanje za svojo nelahko ustvaritev.

Upravi smo hvaležni, da je omogočila to gostovanje in bi želeli tudi v bodoče še več takih obiskov iz Zagreba in od drugod v Jugoslaviji, v zameno pa naj bi gostovali tudi naši igralci na drugih odrih. Mimo tega nam pa daie to gostovanje novo priliko, da lahko naslovimo na naše gledališko vodstvo že davno občuteno željo, naj bi tudi naši režiserji uvrstili v repertoar nekaj del z dvema, tremi ali štirimi igralci, kar bi omogočilo istočasno študiranje več del in bi tako morda le prišli iz zastoja, ki ga čutimo vsako sezono bolj, najbolj pa letos, ko smo že sredi januarja, pa ne pridemo nikamor naprej. Ali je res potrebno uprizorjati samo dela, v katerih je zaposlen ves ansambl?

Ruska zunanja politika

BREST - LITOVSK

Prva leta sovjetskega režima so potekala v boju za lastni obstoj, podobnemu mnogim takim bojem v ruski zgodovini. Leninova glavna parola za ljudstvo je bila 1917 zahteva po takojšnjem miru. Upal je, da se bodo hotele centralne velesile razgovarjati na osnovi načela »brez anektiranja, brez odškodnine«. To so bila načela, ki so jih bili zmerni krogi v Nemčiji pripravljeni sprejeti. Toda, ambiciozna politika nemškega generalnega štaba, posebno še generalov Ludendorffa in Hoffmana, je zmigala tiste dni, ko so Nemci spoznali, da je postal ruski vojaški položaj nevzdržen. Deljeno nemško mnenje pred začetkom brest-litovskih konferenc je tipičen element nemške politike nasproti Rusiji. Ekstremisti so poskušali gledati v Rusiji naravno polje za nemško kolonizacijsko ekspanzijo. Ludendorff in Hoffman sta že videla nemške protektorate, razširjene do Kavkaza. Videla sta nemške koloniste na delu na bogati ukrajinski zemlji, videla sta ogromne ruske zaklade pod nemško vojaško in industrijsko kontrolo. Zmernejši pa so videli v Rusiji zaveznika, ki mu je treba pomagati, partnerja za nemško industrijo, neodvisno, vendar drugorazredno državo, s katero bo Nemčija, ko se bo odrekla vseh imperialističnih zahtev, vzdrževala prijateljske politične in tesne gospodarske odnose. Vendar so to pot zmigali imperialisti in Rusi so morali v Brest-Litovsku 3. marca 1918 in v Berlinu 27. avg. odstopiti Nemčiji ruske province Estonsko, Letonsko in Litvo, rusko-Poljsko in Finsko. Ukrajina in Gruzinska sta postale nezavisni državi, Turčija pa je dobila nalogo »reorganizirati« Kars, Batum in Ardahan.

DRŽAVLJANSKA VOJNA

Versajski mir je izrecno anuliral Brest-Litovsk, vendar pa sovjetska vlada ni bila povabljena v Pariz, kajti zavezniški so sovražili prav tako komunizem, kakor ga je sovražil nemški generalni štab in so, da bi rešili Rusijo najprej pred Nemčijo in potem pred komunizmom, pobijali sovjetski režim s tem, da so dajali vojaško pomoč belim ruskim voditeljem ter pomagali obmejnimi provincam k samostojnosti. Litva, Letonska in Estonska so postale neodvisne države; Poljska ni dobila samo samostojnost, temveč tudi rusko ozemlje; Finska se je dokončno osvobodila ter postala suverena, najprej s pomočjo Nemčije, potem pa Velike Britanije. Tako so zavezniški nadaljevali nemško delo pri ustvarjanju »zdravstvenega pasu« (cordon sanitaire) iz vmesnih držav ne da bi odrezali komunizem od ostale Evrope. Samo njihova vojna utrujenost in pa obupen položaj belih armad je rešil Svjetsko Rusijo pred popolno razdelitvijo. Leta 1921 je bilo bojov konec in izmzgana država je dobila mir.

Ruska zunanja politika je bila v teh burnih letih čudna mešanica revolucije in tradicije. Glavno načelo, ki se je v Rusiji kar preveč udomačilo, je bil boj za existenco. Toda, pri vprašanju sigurnosti je bilo to pot veliko več revolucionarne originalnosti. Leninovo politiko je v teh časih vodilo njegovo prepričanje v nujnost svetovne revolucije, vendar pa tudi njegovo spoznanje, da je Rusija nesposobna, očuvati lastno revolucijo brez razširitve konflikta na široki svetovni podlagi. V Brest-Litovsku je mnogo njegovih prijateljev zahtevalo mir, ker so kot praktični politiki sprevideli, da bi boljše-viški režim ne trajal niti teden dalje, če bi Nemčija korakala. Prepričan pa je bil tudi, da bodo Nemci »nosilci revolucije« v lastni zemlji. Čim dalje in bolj globoko bodo prišli v Rusijo.

Po nemškem zlomu in med državljansko vojno ni imela Rusija rednih diplomatskih odnošajev z zunanjim svetom, katerega velik del je bil neuradno z Rusijo v vojni. Zunanja politika se je zaradi tega osredotočila v komunistični tretji internacionali, Kominterni, ki je bila ustanovljena 1. 1919 z nalogo, da pripravlja revolucijo v vseh neruskih državah.

(Dalje)

GOSTOVANJE DRAGMANOVE IN GRKOVIČA

Preteklo soboto sta gostovala v naši mariborski dramatični zagrebškega Narodnega gledališča ga. Ervina Dragman in g. Matko Grković s trojedanskim veseligrigom Po-

V. Skrbinšek.

Gospodarske vesti

Povečanje delniškega kapitala

Celokupni prirastek delniškega kapitala v preteklem letu je bil v Jugoslaviji 823 milijonov din. Največji porast kapitala je zabeležen v kovinski in strojni industriji, kjer se je povečal za eno tretjino celokupnega kapitala. (Za 272,6 milijonov din.) Ta porast kapitala je skoraj izključno posledica povečanja glavnice že obstoječih družb in le v manjši meri posledica ustanovitve novih delniških družb. Nanovo je bilo ustanovljenih 5 kovinskih in strojnih industrij z glavnico 21,6 milijonov din, pet starih družb pa je povečalo svojo glavnico skupno za 172 milijonov din. Nanovo pa je bilo ustanovljenih 32 trgovskih delniških družb z glavnico 161,3 milijonov din, 5 starih pa je povečalo glavnico za 10,7 milijonov din. Povečanje glavnice paroplovnih družb je znašalo čez 100 milijonov din in sicer večinoma na račun povečanja glavnice starih družb (za 90 milijonov), in manj na 4 nove družbe (le 10,7 milijonov). Tekstilna industrija, konfekcije in trgovina s tekstilnimi proizvodi je povečala glavnico starih družb za 26,2 milijonov in pri 11 novih za 71,5 milijonov din. Kapital družb za izdelovanje sladkorja so povečale glavnico za 41 milijonov (samo stara podj.), glavnica družb za preiskovanje

nafta za 43 milijonov din, industrija in trgovina z drvmi za 17,3 milijonov, industrija papirja za 9 milijonov (8 novih podjetij z 9 milijonov glavnice), električne in plinske centrale so razširile svoje glavnice za 14,6 milijonov din. Nanovo je bilo ustanovljenih 10 rudarskih podjetij z glavnico 22,7 milijonov din, 3 stara podjetja pa so povečala glavnico za 11 milijonov din. Kemična industrija je dobila eno novo podjetje s kapitalom 1 milijon din, 5 starih pa se je povečalo za 10,1 milijonov din itd.

Delniški kapital se je povečal za 821 milijonov din v preteklem letu v naši državi, od tega je državnega kapitala 327 milijonov din. Nanovo se je ustanovilo 81 delniških družb z glavnico 339 milijonov din in sicer je bilo ustanovljenih v Beogradu 54 novih družb, v banovini Hrvatski 11, na področju ostale države pa 15! Glavnica novih beograjskih družb je bila 152 milijonov, hrvatskih 21 milijonov, v ostali državi pa je znašala nova glavnica 39 milijonov din.

Težave pri izvozu hmelja

Grško-italijanska vojna je prizadela nove težave pri izvozu našega hmelja. Mi smo že ponovno opozorili na težave in na možnosti izvoza hmelja v inozemstvo, posebno v Ameriko, kjer so zanj prav dobri plačilni pogoji. Zdelo se je že, da bo končno naš hmelj našel svobodno pot na svetovni trg, saj je prodaja našega hmelja za 80 odst. odvisna od prodaje na inozemskem trgu, predvsem v Ameriki. Toda pogoji za kreditiranje izvoza so bili tako težki, da kreditov ni bilo mogoče dobiti. In tako vprašanje ni bilo rešeno vse do grško-italijanske vojne, ki je ustvarila nove težkoče.

Dasi so domače tovarne že krile svoje potrebe, je še vedno 90 odst. hmelja ostalo pri proizvajalcih ter čaka na kupce. Ta količina predstavlja vrednost 100 milijonov din. Zagrebški „Jutarnji list“, ki se bavi s tem vprašanjem, pravi, da je vse to posledica dejstva, da se vsa vprašanja v zvezi s hmeljem rešujejo pri nas premalo ekspeditivno. Gospodarski krogi pričakujejo, da bo vprašanje rešeno vsaj do spomladi, da ne bi sicer ostal hmelj neprodan ter bi tako zašli hmeljarji v položaj, iz katerega ne bi več mogli najti nobenega izhoda.

5,5 milijonov kg tobaka je bilo doslej odkupljenega v zapadni Hercegovini. Povprečno ga odkupujejo po 30 din/kg. Dosedaj odkupljena količina je cenjena na 165 milijonov din, za razne odbitke je bilo odtegnjenih 40 milijonov din, sadilci pa so prejeli na roko okrog 125 milijonov din.

471 novih podjetij je bilo ustanovljenih v Zagrebu.

TOČNA KOLIČINA MOKE ZA POSAMEZNE OBČINE SE NI DOLOČENA

V zadevi dodelitve moke naj se občinski preskrbovalni odbori ne obračajo na Prevod, ampak izključno samo na okrajni preskrbovalni odbor svojega okraja. Okrajni preskrbovalni odbori imajo točno navodila o dodelitvi moke in lahko dajo vsa potrebna navodila in pojasnila. Količina moke, ki je za posamezne občine dodeljena, je samo začasna. Točna količina za posamezne občine bo ugotovljena šele, ko bodo uvedene in razdeljene nakaznice. Zato naj občinski preskrbovalni odbori ne vlagajo reklamacij, ker se pred uvedbo nakaznic teh reklamacij ne bo upoštevalo.

Razdelitev jedilnega olja se bo tudi v bodoče vršila preko banovinskega prehranjevalnega zavoda in ne neposredno preko „Zajednice predelovalcev oljarie“.

Za višjo obrestno mero se zavzema združenje bančnih in zavarovalnih podjetij v Novem Sadu. V posebni spomenici na merodajna mesta predlaga povišanje obrestne mere za vloge na 7 odst. 5 odst. razlika med aktivno in pasivno obrestno mero ne zadostuje za kritje bančnih stroškov ter bi jo bilo po mnenju predlagateljev treba dvigniti tako, da bi dosegla najvišja obrestna mera za kredite 14 odst.

16 milijonov din odškodnine so izplačale zavarovalnice za tovor jule in bombaze tovarni v Mladenovcu. To je odškodnina za blago, ki je utonilo s parnikom „Vido“ po eksploziji mine, na katero je naleteč ob izlivu Donave. To je doslej v Jugoslaviji najvišja zavarovana vsota, ki so jo izplačale zavarovalnice. Parnik sam pa ni bil zavarovan.

Proizvodnja zlata v Jugoslaviji v preteklem letu je znašala po cenitvah ministrstva za gozdove in rudnike okrog 4000 kg (l. 1937 2.724 kg). Rentiralo bi se delo še v kakih 10 do 15 rudnikih in izpirališčih zlata. Produkcijo bi mogli povečati le vsaj na 5500 do 6000 kg.

Cene živega srebra so zvišane od 200 na 250 dolarjev za steklenico 345 kg. V italijansko-španskem kartelu, ki je cene zvišal, se je povečala italijanska kvota od 40 na 45 odst. v škodo španski kvoti.

Poslovanje Narodne banke v I. 1940

Narodna banka je v preteklem letu zlasti močno povečala obtok bankovcev, kar je tudi posledica zadolžitve države. Samo v preteklem letu se je zadolžila država pri Narodni banki za 6388 milijonov din (predvsem z izdajo bonov za državno obrambo in deloma tudi z izdajo blag. zapisov za narodno obrambo). Dočim je znašala zadolžitev koncem I. 1939 3,63 milijarde din, je dosegla koncem zadnjega leta približno 10 milijard. L. 1939. je znašal obtok bankovcev 9698 milijonov in obveznosti na pokaz 1718 milijonov din, torej skupno 11.416 milijonov. Lani je bil obtok že 13.834 milijonov,

obveznosti na pokaz 3531, torej skupno lani že 17.365 milijonov din! Kritje obtoke in obveznosti na pokaz je bilo leta 1939. 27,86%, lani pa samo za 0,24% nad zakoničnim minimumom (25,24%). Zlato kritje v blagajnah je bilo koncem I. 1939. 27,71%, lani pa le 20,70% ali 0,70% nad minimalno določenim kritjem. Zlato zaloge je bil povečan za 752 milijonov stabilizacijskih din. L. 1939. je znašala (v milijonih) zlata podlaga 1988,4 stabilizacijskih din v stvarni vrednosti 3181,5. lani pa je bila 2740 v stvarni vrednosti 4384 milijonov din.

Vprašanje nameščenskih plač

Pri banski upravi je bila pod predstvom šefa inspekcije dela inž. Baraga že druga seja zastopnikov delodajalskih in delojemalskih organizacij, ki naj bi rešila vprašanje ureditve nameščenskih prejemkov. Zastopniki nameščencev so predlagali sklenitev kolektivne pogodbe ali pa vsaj rešitev vprašanja z arbitražo. Zastopniki de-

lodajalcev pa so izjavili, da glede tega predloga niso pooblašteni dati svojega soglasja ter so vztrajali pri svojem stališču, kot so ga sporočili že pri prvem sestanku. Ker tudi ta drugi sestanek ni prinesel rešitve, je inž. Baraga sestanek zaključil. Kako bo torej to vprašanje rešeno še vedno ni jasno.

Prijava neposrednih davkov

V roku od 5. jan. do 4. febr. 1941 morajo vložiti napovedi na predpisanem obrazcu 1. za pridobitno: davčni zavezanci pridobitne in posebnega davčnega dodatka po čl. 59-II zakona o neposrednih davkih. Proizvajalci kozmetičnih sredstev, ter oni, ki se bavijo s kozmetičnimi posli morajo v svoji napovedi navesti tudi znesek, ki odpade od celokupnega opravljenega bruto prometa na promet s kozmetičnimi sredstvi, da bi se mogla izvršiti odmera doklade za Narodni sanitetni fond. 2. Za davek na poslovnih promet: pavšalisti splošnega in skupnega davka na poslovni promet in davka na luksuz. Tudi tu morajo proizvajalci kozmetičnih sredstev navesti koliko prometa odpade na prodajo teh predmetov. 3. Za rentnino: davčni zavezan-

ci, ki imajo dohodke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic, pa niso zavezani zemljarini, lišnemu davku, pridobitni, družbenemu ali uslužbenemu davku. Prijaviti je dohodke iz leta 1940.

V roku od 1. do 31. januarja 1941 morajo vložiti 1. prijave knjižasti splošnega in skupnega davka na poslovni promet ter luksuznega davka o celotnem prometu v letu 1940. 2. Prijavo o številu zaposlenih in jakost strojev mali obrtniki, ki so zavezani pridobitni po stalni postavki (pavšalisti iz čl. 59). Kdor ne vloži napovedi v določenih rokih, bo plačal 3 odn. 10% kazni, mali obrtniki pa še posebno denarno kazni in izgube ugodnost pavšaliranja na dve leti.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

Ali je imel James Wilgard prav, ko je obsodil njeno početje? Ali ima smisel iskati otroka, ki za njim nima nikake sledi in niti dobro ne ve, ali je živ ali mrtev? Ali ne umrejo v Indiji letno stotisoči zaradi mrzlice, kačjih pikov, zveri, morilcev, zmedenih poti v džungli? Zmerom bolj se je zavedala: Kar je podvzela, je nekaj nemogočega.

»Dobro!« si je dejala. »Bog zahteva od matere tudi nemogoče!« — Storila bom to!

Toda tema je ostala neizprosná.

Nekega večera, ko je snežilo kakor da obstaja ozračje iz samih belih kosmičev, in je Mawasa, otrok vroče bengalske ravnine, trpela na hudem kašlju, pride poglavar vasi v Beatin šotor.

Po začetnem okoliševanju je izrazil nekaj misli, ki so izčrpano mater tako poživile.

»Mi vsi imamo — dobro misel... za mater brez otroka! Nepalski možje pošiljajo žrtve k Himavatu... k Brami, Vishni in Shiwi... Drugi ljudje so hudobni...!«

Beata ga prekinje:

»Kateri ljudje so hudobni?«

»Na jugu... Na vznožju Himavata... na meji!« In njegov glas se je znižal k šepetanju praznovorne plahosti. »V džun-

glah, kjer domuje medved... in tiger...! Rjavi ljudje častijo Shiwo in Kali... boga razdejanja... in boginjo maščevanja...! Ne darujejo samo ognja... in riža... in plodov...! — Žrtvujejo ljudi, o mem-sahib! V spomladanskem času... pridejo iz gozdov in iščejo...!«

»Kaj iščejo?« se je tresla Beata.

»Device in žene... Žrtve živalsko-okemu bogu!... Rjavi ljudje prihajajo s svetlim, ostrim orožjem, morijo može... jemljejo žene...«

In zmerom enakomerno strašno šepetanje:

»Zli ljudje... zli ljudje, o mem-sahib!«

Zemljevid je zdrsel z Beatinih kolen. Njen obraz je bil blede. Skloni se in pobera zopet zemljevid. V globokem nemiru se sklani nad njim...

»Zli ljudje...«

In Agnes? So Agnes... ugrabili častice Shiwe?

Dva dni kasneje se Beata zopet odpravi. Strašne podobe so jo gnale iz njene ga miru. Rajši smrt ko počivanje!

Napori, odrekanje, žrtve! —

Strašen sprevod po dolinah Himalaje tjeta proti ružnim mejam...

17

Polovica jezdnihi živali, ki jih je imela s seboj, je poginila v snežnih viharjih. Dva njenih ljudi sta se ponesrečila v ledeniški razpoki. Trije so ponoči pobegnili — z njimi zavoj, ki jim jih je bila zaupala. Zaloga živeža se je zmanjšala na najskromnejšo mero.

Beata in Mawasa sta shujšala do kosti; slabeča okorelost ju je navdajala noč in dan... Žvižgajoč kašelj jima je jemal spanje. Vsak tretji dan so morali napraviti dvodneven odmor. V viharjih, slabotni, so z muko blodili v neznano...

Potem so končno dosegli zavarovane doline, v višini šestnajst do sedemnajst sto metrov.

Čudno... pogled na bujne gozdove: iz doline kvišku k soncu poslani znanilci plodnosti.

Mimose, plezalke, euforbije so se mešale s himalajsko cedro... V drugih dolinah so rasle magnolije, bujno cvetoče in bogato rodeče grmovje brusnic in drugih sadov. Ob vitkem drevju mahovje in orhideje, zakrivajoče celo deblo... Na parobkih gozdov so cveteli čudoviti grmi vrtnice... Preprogo zemlje so pretkale vijolice in trobentice...

»Raj sedemstoterih vrtov!« je šepetala Mawasa z votlim kašljem.

Beatine oči, ki so se gori med skalovjem in snežnimi poljanami svetile hladno in trdo kakor sinji led, so se ogrele ob barvah in oblikah, cvetovih in vonjih. Lepota indijske zemlje, sijoče, mi o novembrsko nebo...

Zlato sonce, ki je zopet sijalo po vihar-

jih, je sprostito njeno napetost. Sanjala je, da je ob svojem možu... Da drži otroka v naročju... Harmonija jo je obdajala...

Dokler je ni predramilo spotikanje živali, ki jo je jezdila, ali pa stokanje njenih smrtno utrujenih ljudi, ali pa kašelj njene Mawase...

Dvajsetega dne po odhodu so se znašli šest sto metrov visoko nad nekim močvirnim gozdom, ko nenadoma uzrejo številne koče.

Komaj so možje gozdnega naselja zagledali majhno karavano, so jo obkrožili, prodirajoč skozi grmovje in veje, kakor roparske zveri.

Beata in Mawasa, na koncu svojih moči, skoro brez zavesti... zdrsta z živali. Žilave roke ju objamejo... nosijo v koče...

Mehka onemoglost objame njune čute.

Se vedno je sedela Beata nad svojim zemljevidom, in v duhu je zrla tistih pet mesecev, ki jih je preživela v ujetništvu divjega himalajskega ljudstva. Pet mesecev...

Gledala je v mislih žolte obraze, ki niso imeli prav nobene podobnosti, z mehkiimi, melanholičnimi ludi z ravnine...

Videla se je v okrogli bambusovi kolibi... voditelj divje trume jo je nagnovil... Iz njegovih divjih oči, so se kresale iskre... Nobene besedice njihovega jezika ni razumela.

Novice

Rojstni dan naše kraljice

Na današnji dan je vsa Jugoslavija v mislih pri naši kraljici, ki slavi rojstni dan. Hvaležnost naj ji bo vezilo za vse, kar je dobrega in plemenitega storila svojemu narodu, hvaležnost za skrbno in nadvse ljubečo vzgojo svojih treh sinov, zlasti pa prvorojenca, našega mladega kralja Petra, ki bo letos zasedel kraljevi

presto. Skupno s knezom namestnikom se je po bridki izgubi viteškega kralja vsa žrtvovala svojim sinovom, jih utrjevala v vsem dobrem in jim vlivala ljubezen do jugoslovanskega naroda, saj preživi kraljevi dom večji del med njim. Posebno Slovenijo je tolikokrat počastila z visokimi obiski. Letošnji rojstni dan

kraljice Marije je zaradi polnoletnosti njenega prvorojenca-kralja še posebno pomemben. Saj bo dopoljena njena prva življenjska naloga, da ga je s plemenito materinsko ljubeznijo pripravila in usposobila za bodočega krmarja Jugoslavije.

Z delom je treba odpraviti beračenje

Sedaj ko sta pritisnili zima in pomikanje z vso silo, ko je cesta vedno bolj polna nezaposlenih moških in žensk, zlasti pa mladine, se nam vedno bolj vsiljuje vprašanje, kako odpraviti beračenje v mestu in na deželi. Saj ni treba, da smo nesocialni, če nastopamo proti beračenju, ki je prav gotovo naša skupna sramota. Vsak preudaren človek razume, da je ulica sprejela mnogo nesrečnejev, ki niso po lastni krivdi brez dela in kruha. Znano pa je tudi, da je dosti tudi takšnih, ki se nezaposlenosti nič preveč ne boje, ker pač vedo, da smo do brosrčni in da ga bo ta tudi redila, če ne že dobro, pa vsaj za silo. Samo da se živi — brez dela seveda — je parola teh ljudi! Tem so namenjene te misli in pa tistim, ki pridejo z njimi v dotiko.

V mestu ovira beračenje policija. — Vsakdo dvakrat premisli predno gre prosit, ker ne ve, če mu ni za petami že stražnik ali agent. In potem zbogom svoboda, mesto ter brezskrbno življenje. Na deželi pa je huj. Sedaj so preplavili naše vasi in manjše trge številni nezaposleni, ki bi sicer lahko delali in bi delo tudi imeli, če bi hoteli. Vsaj za hrano in prenočišče bi zaslužili. Hodijo od hiše do hiše in si skoraj kljuko podajajo. Marsikdo pa ni zadovoljen s kruhom, s 25 para pa celo ne. Pišejo nam, da se je primerilo, da je mlajši berač potegnil iz

žepa 2 dinarja in jih vrgel na mizo tistemu, ki mu je pomajal 50 par. Takšni primeri so pač dovolj zgovorne priče, da tem ljudem še ni najhujše, da je še mnogo več bolj potrebnih, betežnih in res siromašnih ljudi, ki ne morejo več delati, čeprav bi imeli voljo za to, ki pa so prav zato v sili zadovoljni tudi s 25 para, še bolj pa s kosom kruha ali toplo hrano. Takšne je treba podpirati!

Kako odpraviti beračenje tistih, ki so radi berači? Z delom ga je treba odpraviti. Vsak, ki kateremu pride tak človek prosit milodara, naj se zaveda, da je pomoč res nujna in potrebna, prav tako pa mora vedeti, da je mnogo bolj dostojno za berača in dobrotnika, če se milodar izpremeni v »plačilo« pa bodisi za še tako skromno delo. Nasiti takšnega človeka in mu dati streho, toda ponudi mu kakršnokoli delo: naseka naj nekaj drv, prinese naj premog iz kleti, vodo z dvorišča, pomaga naj ti pri tem ali onem opravilu. Če je prosilec res potreben in pošten, ti bo hvaležen, da si mu dal delo, ker ne bo imel zavesti, da je berač. Vedel bo, da se z delom preživlja, pa čeprav samo iz rok v usta. Vsi tisti pa, ki radi beračijo in ki jim delo smrdi, bodo v primeru složnega nastopa vseh dobrotnikov ali kasneje radi prišli za delo ali pa kaj kmalu izginili iz vrst beračev, ki so milodarov res potrebni. -ig.

Za uvedbo večerne zveze Ljutomer-Maribor

Z zadnjo ukinitvijo vlakov je bila ukinjena tudi večerna zveza Murske Sobotice, Gornje Radgone in Ljutomera z Mariborom in Ljubljano. Osební vlak, ki odhaja iz Murske Sobotice ob 18.27 in ima v Ljutomeru zvezo z vlakom, ki odhaja iz Gor. Radgone ob 17.44, vozi samo do Ormoža. Sedaj so gospodarski krogi ljutomerskega in mursko-soboškega okraja poslali prometnemu ministru posebno vlogo, za zopetno uvedbo tega večernega vlaka. S tem bi bilo bilno ustrezno raznim gospodarskim krogom in poštenu prometu, kajti pošta odhaja sedaj že ob 15. iz teh krajev.

ALARM V BITOLJU

Včeraj dopoldne je bil dan zračni alarm v Bitolju, ker je neko letalo letelo v našem zračnem prostoru nad Kajmakčalam. Dva naša lovca sta se dvignila in ugotovila, da je letalo odletelo v Albanijo.

NESREČA NA MORJU

V kanalu Ljubač se je potopila jadrnica »Nevidjane«, ki je bila natovorjena s kožami. Jadrnico je zajel silen vihar in je tudi največji napor niso mogli rešiti. Posadka se je rešila.

TRI ŽIVE BAKLJE

V Siokovcih pri Ludbregu so v hiši posestnika Funtka sušili konopljo. Poleg peči je bila zibelka z 8 mesečnim otrokom, pri njem pa se je igral 2letni bratček. Nenadoma se je konoplja na peči vnela in plameni so zajeli oba otroka. Na pomoč jima je prihitela njuna 65letna babica, ki je tudi postala žrtev ognja. Vsi trije so dobili tako hude opekline, da so kmalu izdihnili.

Plu

p Zvočni kino Pluj predvaja danes »Ljudje od včeraj«. Dubovita satira na ruske emigrante.

p Ogenj. V Dražencih na Dr. polju je izbruhnil požar pri pos. Novaku Jakobu. Začela se goreti pri starem dimniku, odkoder se je ogenj naglo razširil in zajel celo poslopje. Uničeno je stanovanjsko in gospodarsko poslopje in znaša škoda okoli 80.000 din.

Ljubljana

a V korist zimske akcije priredi danes ob 18.30 SK »Ilirija« na svojem drsališču pod Cekinim gradom drsalno prireditev, na kateri bodo letos prvič nastopili naši najboljši drsalci, in sicer državna prvakinja Silva Palmetova, državni prvaki Emanuel Thuma, Milan Betetto in Jože Biber. Poleg teh znanih seniorjev bodo pokazale svojo umetnost na ledu zlasti tudi naše drsalke iz šole inž. Boudka. Razen teh bodo na nastopili tudi ilirijanski hokejisti.

a Karambol med tramvajem in avtotaksijem se je pripetil na Tyrševi cesti. Pri tem sta bila lažje ranjena vozač avtotaksije in njegova žena, v tramvaju pa en potnik. Avto je bil hudo poškodovan, tramvajski voz po tudi malo. Nezgode je krivo nesrečno naključje.

n 130 vaščanov iz Zlatara je nastopilo v neki pravdi za zemljo proti vaškemu župniku.

Ukinili so okoli 200 vlakov v celi državi

Po odloku generalne železniške direkcije bo 15. januarja ukinjenih okrog 200 vlakov na raznih progah. Med drugimi so ukinjeni brzovlak Beograd—Zagreb, ki odhaja iz Beograda ob 23., in obratni brzovlak Zagreb—Beograd, ki odhaja iz Zagreba ob 23.20. Na področju ljubljanske železniške direkcije so ukinjeni naslednji vlaki:

Ljubljana—Zagreb: brzovlak št. 3, ki odhaja iz Ljubljane ob 9.20, in obratni brzovlak št. 4, ki odhaja iz Zagreba ob 22.25.

Zagreb—Zidani most: brzovlak št. 506, ki odhaja iz Zagreba ob 12.40 in obratni brzovlak št. 505, ki odhaja iz Zidanega mosta ob 15.57.

Ljubljana—Litija: osebni vlak št. 535, ki odhaja iz Ljubljane ob 12.45 in obratni vlak št. 632, ki odhaja iz Litije ob 14.28.

Maribor—Poljčane: osebni vlak št. 533, ki odhaja iz Maribora ob 13.

Rogatec—Grobello: osebni vlak št. 2118, ki odhaja iz Rogatec ob 14.23, in obratni vlak 2919, ki odhaja z Grobelnega ob 15.02.

Slovenska Bistrica mesto—Slovenska Bistrica: vlak št. 8339, ki odhaja iz mesta ob 13.20 in obratni vlak št. 8340, ki odhaja z glavne postaje ob 13.42.

Konjice—Poljčane: vlak št. 8237, ki odhaja iz Konjic ob 17.47, obratni vlak št.

8238, ki odhaja iz Poljčan ob 18.55, ter vlak št. 8239, ki odhaja iz Žreč ob 20.24.

Ljubljana—Kranj: vlak št. 922, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.28 ter obratni vlak št. 927, ki odhaja iz Kranja ob 14.28.

Ljubljana—Bistrica-Boh. jezero: vlak št. 912, ki odhaja iz Ljubljane ob 8.

Jesenice—Ljubljana: vlak št. 925, ki odhaja z Jesenic ob 16.10.

Jesenice—Bohinjsko jezero: vlak št. 912, ki odhaja z Jesenic ob 10.27; namesto tega se uvede nov vlak št. 920, ki bo odhajal z Jesenic ob 7.55.

Jesenice—Planica: vlak št. 8612, ki odhaja z Jesenic ob 10.22, namesto tega se zopet uvede vlak št. 8620, ki bo odhajal z Jesenic ob 8.09.

Ljubljana—Kamnik: vlak št. 8414, ki odhaja iz Ljubljane ob 8.10, in obratni vlak št. 8415, ki odhaja iz Kamnika ob 9.47.

Kranj—Tržič: vlak št. 8512, ki odhaja iz Kranja ob 9.05, ter obratni vlak št. 8513, ki odhaja iz Tržiča ob 10.49.

Ormož—Murska Sobota: vlak št. 8722, ki odhaja iz Ormoža ob 5.14, in obratni vlak št. 8713, ki odhaja iz Murske Sobotice ob 7.10.

Murska Sobota—Hodoš: vlak št. 8734, ki odhaja iz Murske Sobotice ob 11.50, ter obratni vlak št. 8735, ki odhaja iz Hodoša ob 13.24.

Celje

Zborovanje čebelarjev

V Celju so zborovali člani Slav. čebelarjskega društva, podružnice v Celju. Zborovanje je vodil predsednik Jože Gaberšek. Podružnica šteje 40 članov in prav lepo napreduje. Preteklo leto je bilo slabo za čebelarje, ker je deževno vreme uničilo že itak bomo pašo. Posebna težava imajo čebelarji z nabavo sladkorja, ki ga potrebujejo za prebrano čebel, ki so letu premalo nabrale. Čebelarji so naročili skupno sladkor in ga dobili po 10 din/kg. V bodoče bo podružnica posvetila vso pažnjo novoustalovljeni plemenitni postaji, ki jo namerava zgraditi pri Caterjevem mlinu v Pečovniku, dalje tudi izboljšanje paše. V ta namen bo razdelila sadike lisernikov in zlate rozge. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanjí odbor s predsednikom Gaberškom, za podpredsednika Jože Močan, za tajnika in blagajnika pa Vencoslav Lang.

e Strokovna nadaljevalna šola v Celju.

Seja učiteljskega zbora bo v ponedeljek, 13. I. m. Upravitelj.

* Koncert narodnih in umetnih pesmi priredi drevi ob 20. v mali dvorani Celjskega doma priznani septet bratov Živkov iz Maribora. Posetite!

e Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek, 13. I. m., ob 20. predava univ. prof. dr. Andrej Gosar iz Ljubljane o »čenuh in njihovi vlogi v modernem življenju«. Predavanje bo zanimivo in aktualno.

e Laško. Socialno akcijo za šolsko kuhinjo v Laškem je obljubil podpreti z mesečnim prispevkom v iznosu 1000 dinarjev tovarnar g. Gerkman, za kar se mu najtopleje zahvaljuje.

e Pred okrožnim sodiščem v Celju so se včeraj zagovarjali zaradi težke telesne poškodbe 28letni pos. sin Jože Klavžer, 61letna posestnica Franciška Klavžer in 45letna posestnica Antonija Repar iz Dobrave pri Senovem. V pretepu sta Klavžarjeva strla Reparjevi lobanjo. Reparjeva pa je Klavžarjevo poškodovala s pestjo po očesu. Obsojeni so bili Jože Klavžer na 2 meseca, Franciška Klavžer na 1 mesec in Antonija Repar na 4 mesec zapora pogojno za tri leta.

Hiša iz koruzišča pozimi

Prebivanje v naravi, v zračnem prostoru je prijetna stvar, vendar samo poleti, in ako se človek prostovoljno odloči za kaj takega. Družina Lipičevih, ki spada v vas Dolnja Bistrica v črenšovski občini v Prekmurju, a je doslej imela svojo hišo v Lazih, nekoliko samotnem kraju pri Dol. Bistrici, se je morala preseliti pod milo nebo pozimi, pri mrazu sedemnajst stopinj. Da pa vendar ne bi imeli za krov samo nebo in za stene zrak, so si kočo postavili iz koruzišča in trsja, seveda brez oken, brez dimnika. V tej koči prebiva veččlanska družina, kuri v njej in v njej spi.

Lipičevi so imeli svojo hišo v Lazih. Neuki in preprosti, kakor so bili, so naselili, se začeli zapletati v pravde, nekoliko po nui, nekoliko pa so jim pravde nartili drugi; vršile so se dražbe, ki so se končale vedno na ta način, da so prizadeali bliji Lipičevi. Nekoč so celo sami izdražili, plačali, toda kakor bi jim bilo zača-

rano; konec koncev je bila ista stvar izlicitirana in zemlja, ki so jo oni že dvakrat plačali, prodana.

Zdaj so jim vse prodali in družina se je morala izseliti iz hiše. Prav sredi zime. In ker nimajo kam bi se zatekli, so i postavili kočo iz koruzišča in se vselili. Ni hče se doslej ni pobrigal, da bi jim našel kako zasilno stanovanje, čeprav je v črenšovski občini dovolj stanovanj, vsaj za prvo silo, celo pa za tako skromno družino, kakor je Lipičeva.

Med tem so Lipičevi poskusili z nekako obnovitveno pravdo. Ker nimajo denarja, jim seveda noben odvetnik ne more prevzeti zapletene zadeve, da bi jim rešili; okrožno sodišče jih je zavrnilo na odvetnika, ki je določen za reveže, da jih zastopa po službeni dolžnosti.

Tako Lipičevi čakajo v mrazu, ki vsak dan bolj pritiska; čakajo, da se jih morda usmili ali občina ali kak zasebnik, da ne bodo premrzovali v bajti iz koruzišča. -ac.

Zanimivosti

Hiša, iz katere vlada maršal Pétain

„Če neprevidno odprete vrata šte. 228 boste zadeli finančnega ministra naravnost v nos“

Švicarsko časopisje, ki še največ poroča o vseh dogodkih v Franciji, je te dni objavilo daljši opis vladne palače v Vichyju, kjer je sedež skoraj vseh ministrstev. Med drugim piše:

»Človek se mora najprej sprijazniti s tem, da se v Vichyju vse odigrava v hotelu, in sicer od najvažnejšega državnega

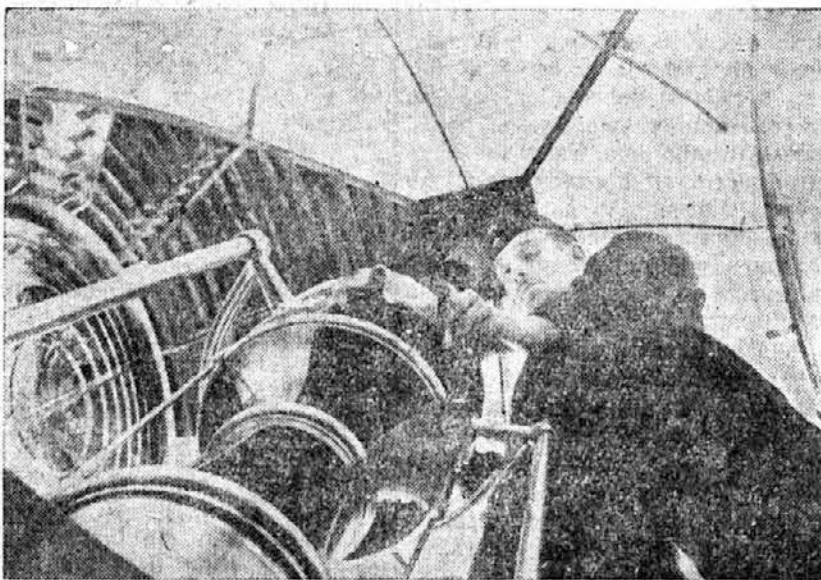
»kratko pot«. Vse je namreč v hiši. Nad vsem pa kraljuje domači in tuji tisk in tik ob njem — cenzura. Časnikarji in poročevalci imajo kaj lahek posel, naravnost idealen. Treba jim je samo trkati od vrat do vrat, pa že vedo, kaj se v Franciji dogaja. Vsega seveda ne smejo povedati, kajti s cenzuro je treba biti na dobrih nogah, sicer se pregostobesednemu poročevalcu lahko zgodi, da ga enostavno »deležirajo« iz »Hotel du Parc-a«.

»Hotel du Parc« je trenutno najbolj čudovita vladna palača, kar si jih morete zamisliti. Po stopniščih srečujete obenem visoke državne funkcionarje, natakarije, vratarje, policaje in častnike. Vhodna vrata so kakor vhod v žuboreč panj. Med državniki, uradniki, vratarji in natakariji p. graciozno brencijo dražsne tipkarice,

ki so tudi v novih razmerah ohranile svoj pristen francoski šarm.

V nekem drugem hotelu, kjer se vsak dan zbirajo razna diplomatska zastopstva, pa je središče tkz. mednarodnega sveta. Poleg tujih diplomatov najdete tu tudi mnoge bivše ministre in politike. Ta hotel je dobil svoje posebno ime, pravijo mu »Chateau des phantomes« (grad skrivnostnih postav). Na tem mestu slišite vse jezike, najdete ljudi vseh postav in ras. Šefi raznih misij imajo sicer zaskrbljene obraze, sicer pa je treba reči, da se ves diplomatski zbor precej dolgočasi. Zato se nikar ne čudite, če ljudje posegajo po najrazličnejšem razvedrilu, ki si ga morejo privoščiti po težkih dneh, ki so zadeli Francijo.

V vojnem svetilnem stolpu

Pogled v svetilni stolp, kakršne ima Nemčija po vseh važnejših točkah

Bolnik, ki v spanju pesniku'e

V neko pariško zasebno kliniko so prišli pred dnevi moža, ki si je bil hudo zlomil kosti desne noge. Zdravniki so postopali z njim kot pač z vsakim navadnim zemljanom. Pozorne pa so postale nanj usmiljene sestre, ko so ugotovile, da sicer močno apatični mož ponoči, čim zaspi, prične glasno govoriti ter govori neprenehoma po več ur, včasih do jutra. Na to okoliščnost so opozorile

zdravnike. Neko noč so zbrani zdravniki poslušali. Koliko pa je bilo njih začudenje, ko so slišali, da mož ne govori budalosti in fantazij, ampak zлага verz za verzom v čudovito lepe lirčne pesmi. In že naslednjo noč je sedela ob bolnikovi postelji stenografa ter sproti zapisovala verze, ki jih je govoril bolnik v spanju. Ko se je zjutraj bolnik prebudil, so mu pokazali njegove verze. Ves začuden je

akta do razburljive partije bridgea. Vhod v kolonijalno ministrstvo leži med neko papirno trgovino in neko trgovino s klobuki. Vojno ministrstvo krasi velik naslov »Hotel Thermale«. Trenutno pa vladajo Francijo iz »Hotel du Parc«, kjer je težišče sedanje francoske politike, in sicer tudi takrat, kadar sam maršal Pétain odpočuje. »Hotel du Parc« je prav za prav veliko letovišče poslopje, ki je trenutno izpremenjeno v »vladno palačo«, mesto samo pa je dobilo podobo glavnega mesta Francije.

Če slučajno nekoliko neprevidno in na silno odprta vrata št. 228, boste zadeli francoskega finančnega ministra naravnost v nos. Pred sobo notranjega ministra so naloženi celi kupi kovčegov, kakor da je vse pripravljeno za takojšnji odhod. Še lepšo podobo imate ponoči, ko so v teku nujni državni posli. Takrat se ne smete prav nič čuditi, če boste zagledali tega ali onega francoskega državnika v pižami. Vse živi in se dogaja v enem samem poslopju. Od vrat do vrat, vse se nekako družinsko in vzajemno razvija, brez kakšne posebne diplomatske uglajenosti.

Uradne objave in komunikacije imajo kaj

GUY DE MAUPASSANT:

Priafelja

Pariz je bil obkoljen, sestradan in hropeč. Vrabeli na strehah so postajali redki in kanali so se izpraznjevali. Ljudje so jedli vse mogoče stvari.

Ko se je žalosten sprehajal nekega jasnega januarskega jutra po bulvaru z rokami v žepu uniforme in s praznim želodcem, se je Marissot, po poklicu urar in po potrebi izdelovalec copat, ustavil nenadoma ob tovarišu. Bil je Sauvage, znanec z brega rečice.

Vsako nedeljo, pred vojno, je Marissot ob zori koračil z bambusovo palico v roki in s pločevinasto škalko na hrbtu. Peljal se je z vlakom proti d'Argenteuilu, izstopil v Colombesu, nato pa peš odšel proti otoku Marante. In ko je prišel do kraja svojih sanj, je pričel ribiti ter je ribil vse do noči.

Vsako nedeljo je srečal tam majhnega, rejenega in dobrodušnega moža, Sauvagea, branjarja iz ulice Notre-Dame de Lorette, drugega navdušenega ribiča. Nato sta ves dan prebila drug poleg drugega s trnkóm v roki. Noge so jima bingljale nad reko in med njima je vzkliklo toplo prijateljstvo.

Nekatere dneve nista nič govorila, toda razumela sta se čudovito brez besed, saj sta imela podoben okus in isto zanimanje.

Spomladi, proti deseti uri zjutraj, ko je pomlajeno sonce sijalo nad belo meglico, ki je ležala nad mirno vodo in je bilo na hrbte ribičev prijetno toploto nove letne dobe, je Marissot večkrat rekel svojemu sosedu: »Hej, kako prijetno!« in Sauvage je odgovoril: »Ne morem si misliti nič boljšega«. In to je zadostovalo, da sta cenila drug drugega.

Jeseni, proti večeru, ko je nebo, osvetljeno od zahajajočega sonca, pordečilo vodno gladino in zlatilo krone dreves, ki so trepetala pred zimskim mrazom, je Sauvage pogledal smehtljaj Marissota in rekel: »Kako krasen prizor!« In Marissot je odaral odgovoril, ne da bi dvignil oči

»To je lepše od bulvara, kaj?«

Takoj, ko sta prepoznala drug drugega, sta si krepko stisnila roke, vsa ganjena, da sta se našla v tako spremenjenih okoliščinah. Sauvage je vzdihnil: »Kakšen čas!«, Morissot pa je otožno zajčal: »In kakšno vreme! Danes je prvi lep dan v letu.«

Res, nebo je bilo modro in polno svetlobe. Hodila sta vstric, sanjava in žalostna. Morissot je povzel: »In ribolov? Kako lep spomin!«

Sauvage pa je vprašal: »Kdaj se bova vrnila tja?«

Stopila sta v majhno kavarno in spila kozareček žganja; nato sta se zopet sprehajala po pločnikih.

Nenadoma se Morissot ustavi: »Bi še enega?« Sauvage je privolil in stopila sta v drugo gostilnico.

Ko sta odhajala, sta bila precej omamljena, kakor ljudje, ki pijejo na tešče. Bilo jima je prijetno. Božajoč vetrič ju je ščegetal po obrazu.

Sauvage, ki ga je topli zrak pričel opajati, je nenadoma vprašal: »Kaj, ko bi šla tja?«

»Kam?«

»Ribit!«

»Toda kam?«

»Na naš otok vendar. Francoske predstraže so blizu Colombesa. Poznam polkovnika Dumoulina; pustil naju bo preko.«

Morissot je koprnel od želje: »V redu. Drži!« In ločila sta se ter odšla po svoje priprave.

Uro pozneje sta stopala vstric po glavni cesti. Prišla sta do vile, v kateri je bil nastanjen polkovnik. Ta se je nasmehnil njuni prošnji in jima ugodil. Spet sta stopala naprej, zavarovana s prepustnico.

Kmalu sta dosegla predstražo, prešla zapuščen Colombes in se znašla na pustih vinogradih, ki so se spuščali proti Senni. Bilo je okrog enajstih.

Na drugi strani je ležala vas d'Argenteuil kakor mrtva. Višine Orgemonta in Sannoisa so obvladovala vso pokrajino. Velika planota, ki se vleče vse do Nanterre, je bila prazna, čisto prazna, s svojimi golimi črešnjami in s svojo sivo zemljo.

Sauvage je pokazal s prstom na vrhove in zamrmral: »Tam gori so tujci!« In nek nemir je omrtvil dva prijatelja v tej puisti pokrajini.

Nista jih še videla nikoli, toda čutila sta jih že mesece: okoli Pariza, kako rušijo Francijo in ropajo, more, prinašajo lakoto, nevidne in mogočne. In nekaj praznoveren strah se je pridružil sovraštvu.

»Hej, kaj, če bi jim šla nasproti?« predlagala Morissot.

Sauvage pa mu odvrne s pariško posmehljivostjo: »Ponudila jim bova ocvrtih rib!«

Oklevala sta, da bi se tako podajala naprej, ker ju je plašila tišina vsega obzorja.

Končno se je Sauvage odločil: »Pojdva, na pot! Samo previdno!« In spustila sta se sklonjena po vinogradu navzdol in se skrila z nemirnimi očmi za grmovjem.

Do rečnega brega ni več manjkalo dosti. Pričela sta teči po odprtem ozemlju in, ko sta dosegla obalo, sta se skrila med suho trsje. Morissot je legel na zemljo in z ušesom na zemlji poslušal, če ne hodi kdo blizu. Ničesar ni čul, bila sta sama, čisto sama. Bila sta pomirjena in sta začela loviti.

Njima nasproti ju je skrival otok Marante na drugi strani. Mala gostilniška hišica je bila zaprta: zdelo se je, da je že leta in leta zapuščena. Sauvage je dobil prvega piščurja. Morissot je vlovil drugega in od časa do časa sta dvigala trake z majhno srebrno živalico na koncu; bil je čudovit lov.

Nežno sta dajala ribe v torbico, ki je ležala pri njunih nogah. In navdajalo ju je sladko veselje, tisto veselje, ki vas navdaja, ko najdete zopet svojo priljubljeno zabavo, ki vam je bila za dolgo časa odpuščena.

(Koniec jutri)

izjavil, da so mu neznani ter bi jih ne mogel pripisati sebi. Po nekaj nočeh se je nakopičilo precej verzov in zares lepih lirčnih pesmi. Stvar je prišla v javnost. In že so se oglasili na kliniki številni založniki, ki se naravnost trgajo, da bi založili pesmi, ki jih bolnik zлага v spanju.

Pismo

iz Budimpešte

Budimpešta, januarja

Madžarsko prestolnico, starodavno Budo in novodobni Pest, je kar pobelil sneg. Na Gellertov hrib, na donavska obrežja in na številne budimpeštanske četrti je legla lahna zimska megla; odnekod z odprtih ogrskih nižin je pritisnil tudi močan mraz. Toda hrupno vele-mestno življenje se ni spremenilo niti za spoznanje. V poslednjih dneh je Budimpešta sprejela celo mnogo tisoč novih obiskovalcev. 15. decembra so se namreč zgrnile v prestolnico tisočglave množice deželanov iz novo priključenih dežel: z gornjih krajev, Podkarpattia in Erdelja. Morje ljudi, oblečenih v živopisne narodne noše, je prisostvovalo velikemu zborovanju na trgu Sv. Jurija v Budi, nato pa so se ljudske množice poklonile pred državnim upraviteljem Hortyjem.

Navzlic temu, da je podeželsko prebivalstvo v naslednjih dneh spet zapustilo Budimpešto, se prestolniški promet ni zmanjšal. Preko donavskih mostov, po Andrassyjevi, Rakoczijevi in številnih drugih ulicah drvi na tisoče najrazličnejših vozil, na pločnikih, pred izlozbami, pa postajajo nepretrgane vrste ljudi. Pariška veleblagovnica na Andrassyjevi Aveniji je — prav tako velika trgovska palača Corvin ali Modna prodajalna — kaj privlačna. V petih, šestih nadstropjih je nagradenega toliko vrst blaga, da si ga človek vsega malodane v enem dnevu ne more dobro ogledati. V tej »mamutski« trgovini se dobijo razen mrtvaških stvari in, recimo, duhovnih dobrin — takorekoč vse življenjske potrebščine, vsi luksuzni predmeti. Na stotine ženskih rok streže na tisoče rok sprejema... Vsa dvigala in vsa stopnišča so slej ko prej vsak dan prenatlačena.

V tih odmaknjenosti od pouličnega in prodajalniškega dirandaja so ostali le: budimska stran ob vzhodju Gellertovega hriba, na katerega temenu ždi budimpeštanska Citadella, nekateri predeli ob donavskih obrežjih z znamenitimi peštan-skimi hoteli ter Mestni gaj. Le-ta je v bližini Mileniuma oživele — mesto svetovno znane zabaviščne četrti (Ligeta) — prostrano drsališče, kjer se zabava staro in mlado. V notranjosti parka, med samotnimi stezami in cestami, pa prihaja na več mestih na dan topla para, ki daje Budimpešti — kljub decembrskim dnem — prepričljiv videz svetovno znanega in čislanege kopališkega mesta. —ič.

Molitev v tužini

Ameriško časopisje je te dni objavilo naslednjo vest:

»Mary je ena izmed številnih deklet, ki so pred nedavnim prišle iz Londona v Ameriko, kjer so bile nameščene po raznih ameriških mestih. Že prvi večer po prihodu v Ameriko, je mala Mary presegla svojo krušno mamico z nenavadno molitvijo.

— Ali moliš vsak večer predno zaspiš, — jo je vprašala krušna mamica.

— Da, vsak večer molim, — je odgovorila dekletce.

— Prosim te, poklekni in moli. Poslušala te bom, prav tako kot te je doma poslušala tvoja mamica.

In dekletce je pokleknilo ter svoji večerni molitvi pristavilo še naslednje besede: »Prosim Te, ljubi Bog, varuj mojega očeta in mamó pred nemškimi bombami!«

— Avtogram torej želite? Prosim, izveč!

Maribor

Javna prošnja na Ljubljansko železniško direkcijo

Železničarski upokoenci so težko pričakovali lanski 1. december, ker so bili prepričani, da bodo takrat dobili draginjske doklade, ki so jih napovedale »Službene novine« v mesecu novembru in ki bi vsaj malo izboljšale njihov beden položaj, ker prejemajo itak dovolj mizerne pokojnine. Ko je izplačilo 1. decembra izostalo, so vsi zanesljivo računali na 1. januar 1941, vendar tudi tokrat ni bilo nič. Upokoenci se vprašujejo, kaj naj bi bilo

vzrok temu, da Ljubljanska železniška direkcija še do sedaj teh dokladov ni izplačala, čeprav so to naredile vse druge direkcije, ki so dobile prav tako nalog za to od vlade v Beogradu, kakor direkcija v Ljubljani.

Železničarji so ob prevratu storili svojo dolžnost v službi domovine ter rešili za našo državo ogromno premoženje. Za to so takrat tudi dobili pohno priznanje,

med drugimi je tudi general Maister občudoval njihovo strumnost in disciplino v službi v takratnem težkem času. Prizadejati prosijo, da bi se jih tudi danes ne presojalo drugače ter se obračajo na Ljubljansko železniško direkcijo z javno prošnjo, da ukrene vse potrebno, da jim bodo čimprej izplačane tako težko pričakovane draginjske doklade.

Upokojeni železničarji v Mariboru

RK je ustanovil sekcijo dajalcev krvi

Mariborsko zdravništvo in društvo Rdečega križa v Mariboru, se je z ozirom na potrebe, ki so se pokazale v novem času, glede krvnih transfuzij odločilo, da reši dokončno to vprašanje tudi

V. SOKOLSKI PLES

za Maribor in okolico v smislu najnovejših znanstvenih izsledkov zdravniške vede.

V okviru društva Rdečega križa v Mariboru se je zato ustanovila posebna sekcija dajalcev krvi, ki bodo dobili posebne legitimacije in bodo vpisani v posebni sezname pri sekciji; biti morajo zdravnikom in zavodom vsak čas na razpolago.

V pošteved pridejo popolnoma zdrave osebe obojega spola v starosti od 20 do 60 let. Vse zadevne potrebne zdravniške preiskave prijavljenih oseb bodo izvršili

tukajšnji zdravstveni zavodi brezplačno in opredelili preiskovane osebe po njihovih krvnih skupinah.

Vsaka oseba, ki bi dala na razpolago kri za transfuzijo, dobi količini krvi odgovarjajočo denarno odškodnino, kakršna je običajna v drugih mestih in sicer od din 200.— naprej.

SOBOTA 11. I. 1941

Osebe obojega spola, brez razlike starosti, v starosti 20 do 45 let, ki so popolnoma zdrave in voljne ob potrebi dati na razpolago svojo kri, naj se zglase do vključno 20. januarja t. l. ali v laboratoriju medicinskega oddelka splošne bolnišnice v Mariboru ali v Zdravstvenem domu v Mariboru ali v pisarni Rdečega križa na okrajnem načelstvu Maribor, levi breg, soba št. 43, II. nadst., med 10 in 12.

Lani je dobil Maribor za okoli 60 milijonov novih stavb

Lanska gradbena sezona v Mariboru je obsegu gradbenih del in njihovi vrednosti prekosila vse poprejšnje. V prvi vrsti gre to na račun treh velikih zgradb: Hutterjevega bloka, palače Vzajemne zavarovalnice in nove realne gimnazije, ki so vse tri še v gradnji, vendar so v statistiki upoštevane kot dovršene.

Po uradnih podatkih je bilo lani zgrajenih okoli 150 različnih objektov, med temi je 64 stanovanjskih zgradb ter 5 industrijskih. Med stanovanjskimi objekti so 4 petnadstropne hiše in 7 štirinadstropnih, od katerih odpade ena petnadstropna na palačo Vzajemne zavarovalnice, vse ostale pa na Hutterjev blok, ki je še 15 visokopritličnih, 32 enonadstropnih, 4 dvonadstropne in 2 trinad-

stropni hiši.

Na račun lanskega gradbenega gibanja v Mariboru smo dobili 308 novih stanovanj s pritlikolami, in sicer 51 enosobnih, 112 dvosobnih, 95 trosobnih, 36 štiriosobnih, 12 petosobnih in 2 večsobni stanovanj, razen tega pa še 51 poslovnih prostorov za trgovino, obrt in industrijo. Po proračunu znaša vrednost teh zgradb brez nove realne gimnazije, ki je cenjena na okoli 8 milijonov dinarjev, 48.851.797 din. Vrednost v l. 1939 zgrajenih stavb je bila za več ko polovico manjša, takrat se je zgradilo 51 stanovanjskih in 51 drugih objektov, v katerih je bilo 228 stanovanjskih ter 50 obrtnih in pisarniških prostorov.

Ali je pasji kontumac še potreben?

Nikjer ni pasji kontumac tako pogost kakor v Mariboru. Naši četveronožni prijatelji ne uživajo skoraj nikdar popolne vohode. Njihovi gospodarji imajo seveda tudi neprestane nevšečnosti, ker morajo vedno paziti, da li ima pes nagobnik in verigo itd. Potem pa nadležni lov nujne po mariborskih ulicah, ki je po-

vzročil že mnogo neljubih scen in upravičenega razburjenja prijateljev živali. Dočim je v mariborski okolici strogi pasji kontumac ukinjen, velja v mestu še vedno, da si je tu ista nevarnost glede stekline kakor na periferiji. Ker že dalje časa ni bilo nobenega primera pasje stekline, prosijo prijatelji četveronožnih živali, da bi strogi pasji kontumac, če ne popolnoma ukinili, pa vsaj ublažili.

LOV ZA PARCELAMI JE PONEHAL

V Mariboru in okolici se je, posebno lani poleti in jeseni, razpasel mrzličen lov za stavbnimi in drugimi parcelami, kakor tudi za razne zgradbe. Vsi, ki so imeli le nekaj denarja, so ga vtaknili v nepremičnine. Prihajali so celo iz drugih mest in delov države. V zadnjem času pa se je ta nakupovalna mrzlica dokaj polegla. Ni več toliko interesentov ne domačih, ne tujih. Morda je že zmanjkalo denarja? Dejstvo pa je tudi, da sedaj nihče rad ne prodaja več zemljišč in nepremičnin, če že ni kaka nujna sila. Cene so dokaj čvrste in v mariborski okolici sploh ni pod 50 din za kvadratno parcelo.

m. Zadnja pot zaslužnega narodnega borca. Včeraj so spremili k zadnjemu počitku na magdalensko pokopališče upokojenega šolskega upravitelja Radoslava Knafliča, ki je bil tudi v predvojni časih navdušen Jugoslovane ter je sodeloval v narodnih in domoljubnih društvih. Na zadnji poti so ga spremljali številni prijatelji, znanci in poklicni tovariši, v spremstvu je bil tudi Sokol I. z zastavo. Ob odprtem grobu so mu izpregovorili v slovo dr. Lipold, učitelj Vavda in Mohorko.

m. Opozorjamo na nocojšnjo premiero slovenske novitete »Lepe Vide«, kateri bo prisostvoval tudi njen avtor, znani pisatelj dr. Ferdo Kozak.

m. Davčna uprava za mesto Maribor razglasa, da je dospel 1. januarja 1941 v plačilo prvi četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice. Skrajni rok za plačilo je 15. februar. Obenem poziva davčna uprava davčne zavezance k vlaganju davčnih napovedi pridobnine, posebnega davčnega dodatka po čl. 59-II, davka za samce, splošnega in skupnega davka na poslovni promet in luksuznega davka pavšalceva za davčno leto 1941. Podrobnosti so razvidne iz oglasa na deski na davčni upravi.

m. Čudno postopanje. Današnji »Slovenec« prinaša pod gornjim naslovom med maribor-

V. SOKOLSKI PLES

skim drobižem sledečo vest: »Trgovski pomočniki, pisarniški uradniki itd., ki so nastavljeni pri nemških tvrdkah, se nam pritožujejo, da jih njihovi gospodarji silijo, da se vpišejo v Kulturbund, v nasprotnem primeru pa jim groze z odpustom. Med takimi so tudi podjetniki, ki izvirajo iz čisto slovenskega rodu ter so še do nedavna to priznavali. Če ti ljudje reflektirajo tudi na slovenski denar, potem naj pustijo svoje uslužbenke pri miru. Tvrdke, ki nasprotno postopajo, bo treba objaviti imenoma, da jih bo slovenska javnost poznala.«

m. Na študentski ljudski univerzi bo predaval dr. ob 19. prof. Jan Sedivy o temi »Kako pomagati družba našim dijakom«.

m. Vojaški kantini v vojašnici vojvode Putnika, oziroma v vojašnici vojvode Mišića se bosta oddali v njem na licitaciji 16. januarja, odnosno 10. februarja. Kot zakupniki pridejo v poštev le vojni invalidi in osebe, ki odgovarjajo predmetnim predpisom.

m. Svoje tovarniške objekte bo povečala tovarna »Metro« na Tezmem, ki ima topilnico za kovoine. V novi zgradbi bo namestila topilniške naprave.

m. Redka lovska sreča. V lovišču lovske družbe v Razvanju sta ustrelila znana lovca Ivo Mlakar in Josip Kuhn s štirimi streli osem divjih gos, ki se pojavljajo v naših krajih le v srogi zimah.

V. Sokolski ples v Mariboru!

Ze sedaj opozarjamo našo javnost na veliki sokolski ples, ki ga priredi meddruštveni odbor sokolskih društev v soboto, dne 11. januarja 1941 v Sokolskem domu. Sokolski ples se vrši v počastitev rojstnega dne Njenega Velikanstva Kraljice-Matere Marije. Kakor pretekli, tako bodi tudi predstojeci sokolski ples v Mariboru prireditve, ki naj združi vso sokolsko javnost na področju Mariborske sokolske župe.

Studenško kopališče RK je postalo pretesno

Začetkom tedna je imel v Studencih občni zbor tamošnji Rdeči križ. Zborovanje je vodil predsednik Al. Kaloh, ki je obrazložil izredno važen pomen društva ter se vsem zahvalil za sodelovanje v minulem letu. O delovanju društva je izčrpno poročal tajnik Julij Kontler. Poudaril je, da je treba kopališče RK, kiso ga otvorili lani, še razširiti ter po možnosti tudi znižati vstopnino. Pri vedno večjem navalu dosedanje kopališče ne zadošča več, pri znižanju vstopnine pa je treba upoštevati tudi vzgojni pomen kopališča za našo mladino. Naloga, ki si jo je zastavilo društvo v preteklem le-

m. Pri smučanju v okolici Senjorjevega doma si je zlomil roko dijak Srgjan Cazafura. m. Tudi zima nudi zaslužek marsikomu, čeprav je v glavni delavnosti v zimskih mesecih zmanjšana. Vedno na novo zapadajoči sneg zlasti pozdravlja nezaposleni, ki si sedaj lahko zaslužijo svoj vsakdanji kruh pri čiščenju mestnih ulic.

m. Prava nadloga za pešce so v večernih urah kolesarji na Tržaški cesti, ki se zaradi neprimerne cestišče poslužujejo kar hodnika za pešce. Ker je v snegu počasna vožnja skoroda nemogoča, večkrat ogrožajo pešce. Zlasti se to čuti, ko se zvečer vsujejo delavci iz mariborskih tovarn, ker je tedaj na Tržaški cesti dovolj i pešcev i kolesarjev.

m. Nečuvna surovost. 48 letni nezaposleni ekonom Petičkovič Jože in 37 letni nezaposleni delavec Rotman Rupert, oba iz Spodnje Dobrave, sta šla včeraj v neki gozd v Radvanju nabirati suhljad in odpadle vej. Pri tem ju je zalotil posestnik gozda, ki ju je s puško neusmiljeno pretepel ter težko poškodoval, kakor sta izjavila oba ranjenca. Petičkovič ima skoro razbito glavo, Rotman pa ima eno roko zlomljeno, drugo močno presekano, razen tega pa še poškodovanih več reber.

m. Vžigalnik za dinamične patrone je eksploziviral v roki 13 letnemu delavčevemu sinu Albertu Založniku iz Sv. Lovrenca na Poh. ter mu precej poškodoval obraz in roko.

* Proti kašlju priporočamo »RAVE« prsne karamelo. Originalen zavojček din 5.— v apotekah. Zahtevajte izključno prsne karamelo iz domače tvornice »RAVE«.

* UJMA prireditel dne 15. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma s sodelovanjem ge. Osterc-Valjalo koncert slovenske mladinske klavirske glasbe. Na sporedu bodo izključno slovenski skladatelji. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Koren v Gospodski ulici.

SOBOTA 11. I. 1941

* Namesto venca na grob ge. dr. Korenčanove je darovala ga. dr. Valerija Valjavec 100 din Rešilni postaji. — Tvrdka Pintar in Lenard je dala Gasilski četi za njen podporni fond 1000.— din.

* PSIHOGRAFOLOG Karmah sprejema obiske v hotelu »Zamora«.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 4. do vključno 10. januarja lekarna pri sv. Antonu, Frankopanova 18, tel. 27-01, ter lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova 1, tel. 21-79.

Narodno gledališče

Četrtek, 9. jan., ob 20.: »Lepa Vida«. Premiera. Red A.

Petek, 10. jan.: zaprto. Sobota, 11. jan., ob 20.: »Ples v maskah«. Red C. Gostovanje gđ. Vere Majdičeve in Zana Francja, prvega tenorja ljubljanske opere.

Nedelja, 12. jan., ob 15.: »Habakuk«. — Ob 20.: »Lepa Vida«.

Gostovanje tenorista Zana Francja v mariborskem gledališču. Prihuljeni prvi tenorist ljubljanske opere Zana Franci bo v soboto gostoval v mariborskem gledališču v operi »Ples v maskah«, na kar se že dane opozarja glasbo ljubče občinstvo. Z njim gostuje tudi Vera Majdičeva.

Kino

* Esplanade kino. Danes zadnjič »Ljubim Te« z Luizo Ulrich. Petek najnovejši originalni rusko-sovjetski film »Najdenček«.

* Grajski kino. Danes senzacionalni kriminalni film »Trgovci z dekleti«. Svetislav Petrovič, Ita Rina. Najnovejši žurnal prinaša pogrebne svečanosti dr. Antona Korosca.

* Kino Union. Danes zadnjič »Polnočna bitka«, velika napeta drama, boj pod mornice in torpedovk v sodobni vojni. Junaštvo in smelost.

Smučarska poročila

Senjorjev dom: —7 C, jasno, 10 cm pršiča na podlagi 40 cm.

Koča pod Kopo: —10 C, jasno, 20 cm pršiča na podlagi 50 cm.

Rimski vrelec: —1 C, sneži, 5 cm pršiča na podlagi 40 cm.

Mozirska koča: —4 C, oblačno, 45 cm pršiča.

Grič (Oset): —1 C, sneži, 5 cm pršiča na podlagi 30 cm.

Rogaška Slatina: —1 C, oblačno, 15 cm pršiča.

Peca: —2 C, sneži, 20 cm na 35 cm snega Smuka povsod odlična!

Pismo uredniku

Gospod urednik! Čuden vtis o točnosti dobi deželan, ki pride v Maribor in poseti našo važno kulturno ustanovo — gledališče. Ne vem ali so temu vorda krive mariborske ure, ki vsaka drugače kaže, ali kaj drugega, da mariborska gledališka publika dosledno prihaja prepozno? Dognal sem, ko sem preko praznikov parkrat bil v gledališču, da to ni slučaj, da kdo zamudi predstavo, ampak je to res nekaka radicija. To tradicijo bodo morali oni, katerih se drži, opustiti, kajti s prepozno prihajanjem v gledališče motijo one, ki so navajeni na točnost. Neprimerno je vstajanje, prerivanje na mesta v sredini, s tem se zastira pogled onih, ki sedijo zadaj, itd. Molijo pa tudi nastopajoče na odru. Mi, ki prihajamo z dežele vsake svetle enkrat v Maribor in si privoščimo gledališče, prosimo one mariborske zaudnike, da naj si uravnajo ure po železniškem času, ali pa naj si jih za takih 15 minut polisnejo naprej, da ne bo nepotrebnega zamujanja predstave.

Deželan.

Drobne novice

o Socialno delo RK v Selnici ob Dravi. Šesto leto deluje v Selnici ob Dravi šolska kuhinja RK. Dosedanje število razdeljenih obedov znaša čez 60.000. Računajoč vsak obed po 125 din je dosedaj RK porabil vsoto 80.000 din, bodisi v denarju ali v naturi. Odborniki RK vsako leto osebno nabirajo darove za kuhinjo. Letos je bil kljub slabi letini odziv domačinov lep. V zimskih mesecih prejema vsa revna mladina, kakor vsi otroci z oddaljenih ko-banskih vrhov, ne glede na njih gospodar-ske prilike, topel obed. Večino stroškov krije samo društvo RK, ki zbira denar s prirejanjem gledaliških iger. Tedensko se razdeli po 1500 obedov. K božičnici doma-čih učencev so primaknili vsoto 1000 din. Društvo vodi Ivan Jamnikar na čigar po-budo je bila pred leti tudi ustanovljena šolska kuhinja RK.

o Planinski Vestnik bodo prejeli naročniki v prihodnjih dneh. Novembrska in decem-brska številka bosta imeli obseg štirih rednih števk ter bosta vsebovali kazalo vseh do se-daj izšlih 40 letnikov planinske revije. Prva letošnja številka Planinskega Vestnika bo tu-di v kratkem dotiskana ter bo priključena no-vembrsko-decembrski številki iz leta 1940.

n Na našem Primorju je divjala huda jugovina, ki je dosegla ponekod hitrost 150 km na uro. Več parnikov se je mo-ralo zateči na varno, parnik »Avala« pa je nasledel pri Seljanovem. Cloveških žrtev ni bilo.

n Zagreb je zadnje dni ostal brez soli. Kupci se zaman obračajo na svoje trgovce, ker je tudi ti nimajo.

n V skladišču ljubljanskega gradbenega podjetnika Ivana Brčića v Subotici je iz-bruhnil požar. Pri gašenju se je en gasilec zastrupil. Škode je nad 200.000 din.

n 150.000 gozdnih sadik so posadili lani v okolici Mostarja. Pogoždovanje Bos-ne in Hercegovine bodo tudi letos nadalje-vali.

n Taksa za luksuznega psa je v Zagre-bu povišana na 505 din letno.

n Na 5 let težke ječe je obsodilo tuzlan-sko sodišče nekega kmeta, ker je sku-sal storiti silo mladostni deklici.

n Če gre igralec na lov... V Vrhu je šel neki gledališki igralec na neupra-vičen lov. Zatekel ga je lovski čuvaj, ki ga je obstrelil.

Trboveljski drobiž

Premestitve. Z druge dekliške ljudske šo-le sta premesčeni učiteljica Jožica Baho-vec-Snuderlova v Slov. Bistrico, učiteljica ročnih del Rada Simonič-Korenčanova k Devici Mariji v Polju.

Prevoz pošte je ob novem letu prevzelo avtopodjetje Zemljan.

I vagon umetno sušene koruze je naro-čila Kmetijska podružnica, ki bo oddala koruzo interesentom po 3 din kg. Naročila sprejemajo v Knafličevem mlinu.

Občni zbor podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva je bil preteklo ne-deljo. Za predsednika so izvolili posestni-ka Ahaca Rudolfa. Tajniško mesto je prev-zel upokojeni šol. upravitelj Majer Drago.

Socialni sklad Sokolskega društva je pre-jel vpočastitev pokojnega Haucka Jožeta od Posojilnice 500 din, od Setinca Franca 100 din in od dr. Deva Rajka 50 din.

UNIČUJTE VRANE!

Ponekod so se silno razmnožile vrane, ki pokončujejo vse, kar le dobijo. So silno nadležne in so se kar udomačile v bližini hiš. Sedaj je pravi čas za uničevanje vran. Treba je nastaviti vabe, posebno na gnojne kupe. Te vabe, v obliki za-strupljene hrane, privabijo vrane, ki po-tem poginejo. To je treba storiti sedaj, kajti spomladi je za to prepozno, ker naj-dejo vrane dovolj hrane drugod. Sedaj, ko so izstradane, pa so take vabe zanje silno vabljive.

MALI OGLASI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za ženitve, dopise, poroke, trgo, ... in obrtno reklamo na stanajo namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Za pismene odgovore glede naslovov v malih oglaših znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba priložiti v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pismenih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojna tarifa.

SLUŽBO DOBI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Starejša

STREŽNICA

za popoldanske ure se sprej-me takoj. Keizarjeva 14, levo. 21737-2

STANOVANJE ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Dvosobno stanovanje

lepo, v novi hiši, ugodno od-dam 1. februarja Ljubljanska ul. 14-1. 21712-5

SOBA IN KUHINJA

event. opremljeno, se poci-odda. Gubčeva 3, Melje. 21764-5

STANOVANJE IŠČE

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

200.— DIN

dam dotičnemu, ki mi pre-skrbi ali najde primerno sta-novanje za tri odrasle osebe. Ponudbe: Gostilna Felč, Tezno. 21755-6

Iščem lepo DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico. Naslov pustiti v oglašnem oddelku »Večerni-ka«. 21756-6

Iščem DVOSOBNO STANOVANJE s pritlikinami za 15. jan. (po možnosti kopalnica). Ponud-be na oglašni oddelku »Ve-černika« pod »21750«. 21750-6

Spomnite se CMDI

KINO ESPLANADE

TELEFON 25-29

Pozor cenj. kinoobiskovalci!

Od petka 10. do vključno četrta 16. jan.

predvajamo najnovejši originalni rusko-sovjetski film produkcije »Mos.film« v Moskvi 1940.

Najdenček

Sijajni ruski film, poln življenja, izdelan z nežno lirčno toplino in lahkim pretkanim humorjem.

Film, katerega dejanje se vrši na moskovskih bulevar-jih današnje Rusije ter ga posebno odlikuje nenadkrilji-va umetniška igra hudožestvenikov. V filmu nastopa tudi fenomenalni otrok, 5 letna deklica

Veronika Lebedieva

ki bo očarala mlado in staro.

Pozor!

Sljede nova filmska presenečenja:

„MELODIJE IZ SANJ“

in najnovejša filmska senzacija

„BALALAJKA“**Oddajte****MALE OGLASE**

za sobotno-nedeljsko številko »Večernika« čimprej v tednu, najkasneje do

petka 1/7. zvečer,

ker so do tedaj oddani mali oglasi brez posebne pristojbine in zato cenejši, kakor v soboto do 9. ure dopoldan oddani.

»VEČERNIK«

Oglašni oddelku.

SOBO IŠČE

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

NOVOPOROČENCA

iščeta opremljeno sobo s šte-dilnikom. Ponudbe pod »Do-ber plačnik« na ogl. odd. »Večernika«. 21752-9

Denar?

Grafolog F. T. Karmah, sprejema obiske v Mariboru, Hotel Zamore skoz celi dan.

POHIŠTVO-OPREMA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Kupimo takoj dobro ohranjeno PISALNO MIZO in stol. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Navedba cene«. 21221-17

ŠIRITE »VEČERNIK«!**GLASBILA**

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Prodaj

RADIO znamke »Minerva« iz l. 1939. Vprašati v ogl. odd. »Večernika«. 21763-20

VOZILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Kupim dobro ohranjen, globok OTROŠKI VOZIČEK. Naslov v oglašnem oddelku »Večernika«. 21757-22

Oglašujte!**ŽENSKI KOTIČEK**

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

STEKLENICE

1/2 l in 1/4 l kupi Drogerija Kanc, Maribor. 21736-18

IZGUBLJENO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Dne 5. jan. se je zgubila MOŠKA ZAPESTNA URA znamke »Lancet« Poštenega raviditella naprošam, da jo odda proti nagradi mestni ločnici, Maribor. 21759-27

RAZNO

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Partijo prekomorskih ZNAMK poceni prodamo. Scheidbach, Gosposka ulica. 21760-28

Prodaja v Mariboru V. Weixl in sinova Jurčičev

Nalivna peresa

v veliki izbiri in najugodnejše nudi

TISKOVNA

DRUŽBA Z O. Z.

Maribor, Cankarjeva 1, telefon 25-45.